

"Suntem bucuroși că acest proiect pleacă din inițiativa unui mare duhovnic al neamului românesc, pătimitor al Aiudului, Părintele Iustin Pârțu, și sub înalta binecuvântare a unui Înalț Ierarh al Bisericii Românești, ÎPS Andrei Andreicuț, precum și cu susținerea publică a unui reprezentant al societății civile, actorul și regizorul Dan Puric" (din „Comunicatul către țară” al F.R.F.D.P.L.A. din 21 august 2009 privitor la Proiectul Aiud).

credință
iubire
speranță

PUNCTE CARDINALE

ANUL XIX

Nr. 9/225

SEPTEMBRIE

2009

16 PAG. – 3 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE NATIONAL-CREȘTINĂ

Circulație în afara României: AUSTRIA, GERMANIA, GRECIA, FRANȚA, ELVEȚIA, SUECIA, SPANIA, CANADA, STATELE UNITE, AUSTRALIA

COMPLEXUL MEMORIAL DE LA RÎPA ROBILOR DIN AIUD

De la 21 august...

Iată că „semnele de împăcare” la care mă referisem interogativ în numărul trecut (august 2009, p. 2) s-au concretizat, vineri 21 august, într-un Comunicat ce poartă antetul Federației Române a Foștilor Deținuți Politici și Luptători Anticomuniști (F.R.F.D.P.L.A.) și un număr de zece semnături, printre care cele ale părintelui arhimandrit Iustin Pârțu, actorului și regizorul Dan Puric, doctorului Pavel Chirilă, inginerului dr. Constantin Iulian (președintele Federației) și inginerului Gheorghe Jijie (secretarul Federației).

Citez de pe blogul d-lui Claudiu Târziu (<http://claudiu-tarziu.blogspot.com/>): „În urma întâlnirilor din ultima vreme dintre foștii deținuți politici, părintele Iustin Pârțu, starețul Mănăstirii Petru Vodă (Neamț), dr. Pavel Chirilă, Dan Puric și ing. Corneliu Marcu, FRFDPLA a emis un comunicat în care precizează că semnatarii sînt de acord ca Memorialul de la Aiud să continue, pe lângă mănăstire, și un centru de martirologie. În felul acesta, se pune punct polemicilor cu privire la ce trebuie să se construiască la Aiud, întreținute pe anumite bloguri pretins ortodoxe. De asemenea, toate intrigile, care au urmărit să-i pună un împotrivă altuia pe acești bărbați vrednici ai Bisericii, sînt spulberate”.

Comunicatul precizează: „Suntem bucuroși că acest proiect pleacă din inițiativa unui mare duhovnic al neamului românesc, pătimitor al Aiudului, Părintele Iustin Pârțu, și sub înalta binecuvântare a unui Înalț Ierarh al Bisericii Românești, ÎPS Andrei Andreicuț, precum și cu susținerea publică a unui reprezentant al societății civile, actorul și regizorul Dan Puric”.

Din facsimilul documentului olograf, se vede că precizarea din final, privitoare la posibilele răstălmăciri diversioniste din presă sau de pe internet, este adăugată și semnată de însuși părintele Iustin.

Lucrurile par să fi intrat, cel puțin la nivelul de sus, pe bunul făgaș al Ortodoxiei cuminectoare și împreună-lucrătoare. Să nu ne amăgim însă că sabotorii de serviciu ai oricărei bune înțelegeri se vor consola prea lesne cu noua situație. Sau, altfel spus, să nu ne grăbim să spunem „hop” înainte de-a fi trecut puntea de-a binelea. Se vor mai trage, probabil, destule sfori. De altfel, pe blogurile învrăjbitorilor de profesie s-a declanșat deja un adevărat *delirium tremens*, cu aceleași insinuări și amenințări ieftine, de tip securistic sau inchiizitorial, dar cu un plus – psihanalizabil – de incoerență logico-gramaticală. Leit-motivul este: „Cînd pisica nu-i acasă, joacă puricii pe masă”. „Puricii” știm cine sînt. Nu se înțelege cine e „pisica”... (R. C.)

Reproducem alăturat documentul (aflat în formă dactilografată, cit și în formă olografă), așteptînd reacțiile cititorilor și punîndu-ne bune nădejdi în triumful final al adevărului (care prea mult „a umblat cu capul spart”, cum se spune).

FEDERAȚIA ROMÂNĂ A FOȘTILOR DEȚINUȚI POLITICI ȘI LUPȚĂTORI ANTICOMUNIȘTI
COMUNICAT CĂTRE ȚARĂ

F.R.F.D.P.L.A. își desfășoară activitatea pentru realizarea proiectului de la Aiud care are ca scop construirea unui centru de cercetare științifică și de educație a tineretului, precum și a unui muzeu memorial dedicat martirilor români jefuiți și omorâți comunist.

Este un demers necesar pentru realizarea acestui proiect care va fi realizat în colaborărilor cu toate instituțiile care vor avea în vedere interesul național.

În urma întâlnirilor din ultima vreme dintre foștii deținuți politici, părintele Iustin Pârțu, starețul Mănăstirii Petru Vodă (Neamț), dr. Pavel Chirilă, Dan Puric și ing. Corneliu Marcu, FRFDPLA a emis un comunicat în care precizează că semnatarii sînt de acord ca Memorialul de la Aiud să continue, pe lângă mănăstire, și un centru de martirologie. În felul acesta, se pune punct polemicilor cu privire la ce trebuie să se construiască la Aiud, întreținute pe anumite bloguri pretins ortodoxe. De asemenea, toate intrigile, care au urmărit să-i pună un împotrivă altuia pe acești bărbați vrednici ai Bisericii, sînt spulberate”.

Comunicatul precizează: „Suntem bucuroși că acest proiect pleacă din inițiativa unui mare duhovnic al neamului românesc, pătimitor al Aiudului, Părintele Iustin Pârțu, și sub înalta binecuvântare a unui Înalț Ierarh al Bisericii Românești, ÎPS Andrei Andreicuț, precum și cu susținerea publică a unui reprezentant al societății civile, actorul și regizorul Dan Puric”.

Comunicatul precizează: „Suntem bucuroși că acest proiect pleacă din inițiativa unui mare duhovnic al neamului românesc, pătimitor al Aiudului, Părintele Iustin Pârțu, și sub înalta binecuvântare a unui Înalț Ierarh al Bisericii Românești, ÎPS Andrei Andreicuț, precum și cu susținerea publică a unui reprezentant al societății civile, actorul și regizorul Dan Puric”.

Comunicatul precizează: „Suntem bucuroși că acest proiect pleacă din inițiativa unui mare duhovnic al neamului românesc, pătimitor al Aiudului, Părintele Iustin Pârțu, și sub înalta binecuvântare a unui Înalț Ierarh al Bisericii Românești, ÎPS Andrei Andreicuț, precum și cu susținerea publică a unui reprezentant al societății civile, actorul și regizorul Dan Puric”.

Comunicatul precizează: „Suntem bucuroși că acest proiect pleacă din inițiativa unui mare duhovnic al neamului românesc, pătimitor al Aiudului, Părintele Iustin Pârțu, și sub înalta binecuvântare a unui Înalț Ierarh al Bisericii Românești, ÎPS Andrei Andreicuț, precum și cu susținerea publică a unui reprezentant al societății civile, actorul și regizorul Dan Puric”.

Comunicatul precizează: „Suntem bucuroși că acest proiect pleacă din inițiativa unui mare duhovnic al neamului românesc, pătimitor al Aiudului, Părintele Iustin Pârțu, și sub înalta binecuvântare a unui Înalț Ierarh al Bisericii Românești, ÎPS Andrei Andreicuț, precum și cu susținerea publică a unui reprezentant al societății civile, actorul și regizorul Dan Puric”.

Comunicatul precizează: „Suntem bucuroși că acest proiect pleacă din inițiativa unui mare duhovnic al neamului românesc, pătimitor al Aiudului, Părintele Iustin Pârțu, și sub înalta binecuvântare a unui Înalț Ierarh al Bisericii Românești, ÎPS Andrei Andreicuț, precum și cu susținerea publică a unui reprezentant al societății civile, actorul și regizorul Dan Puric”.

Comunicatul precizează: „Suntem bucuroși că acest proiect pleacă din inițiativa unui mare duhovnic al neamului românesc, pătimitor al Aiudului, Părintele Iustin Pârțu, și sub înalta binecuvântare a unui Înalț Ierarh al Bisericii Românești, ÎPS Andrei Andreicuț, precum și cu susținerea publică a unui reprezentant al societății civile, actorul și regizorul Dan Puric”.

Comunicatul precizează: „Suntem bucuroși că acest proiect pleacă din inițiativa unui mare duhovnic al neamului românesc, pătimitor al Aiudului, Părintele Iustin Pârțu, și sub înalta binecuvântare a unui Înalț Ierarh al Bisericii Românești, ÎPS Andrei Andreicuț, precum și cu susținerea publică a unui reprezentant al societății civile, actorul și regizorul Dan Puric”.

Comunicatul precizează: „Suntem bucuroși că acest proiect pleacă din inițiativa unui mare duhovnic al neamului românesc, pătimitor al Aiudului, Părintele Iustin Pârțu, și sub înalta binecuvântare a unui Înalț Ierarh al Bisericii Românești, ÎPS Andrei Andreicuț, precum și cu susținerea publică a unui reprezentant al societății civile, actorul și regizorul Dan Puric”.

Comunicatul precizează: „Suntem bucuroși că acest proiect pleacă din inițiativa unui mare duhovnic al neamului românesc, pătimitor al Aiudului, Părintele Iustin Pârțu, și sub înalta binecuvântare a unui Înalț Ierarh al Bisericii Românești, ÎPS Andrei Andreicuț, precum și cu susținerea publică a unui reprezentant al societății civile, actorul și regizorul Dan Puric”.

Comunicatul precizează: „Suntem bucuroși că acest proiect pleacă din inițiativa unui mare duhovnic al neamului românesc, pătimitor al Aiudului, Părintele Iustin Pârțu, și sub înalta binecuvântare a unui Înalț Ierarh al Bisericii Românești, ÎPS Andrei Andreicuț, precum și cu susținerea publică a unui reprezentant al societății civile, actorul și regizorul Dan Puric”.

Comunicatul precizează: „Suntem bucuroși că acest proiect pleacă din inițiativa unui mare duhovnic al neamului românesc, pătimitor al Aiudului, Părintele Iustin Pârțu, și sub înalta binecuvântare a unui Înalț Ierarh al Bisericii Românești, ÎPS Andrei Andreicuț, precum și cu susținerea publică a unui reprezentant al societății civile, actorul și regizorul Dan Puric”.

Comunicatul precizează: „Suntem bucuroși că acest proiect pleacă din inițiativa unui mare duhovnic al neamului românesc, pătimitor al Aiudului, Părintele Iustin Pârțu, și sub înalta binecuvântare a unui Înalț Ierarh al Bisericii Românești, ÎPS Andrei Andreicuț, precum și cu susținerea publică a unui reprezentant al societății civile, actorul și regizorul Dan Puric”.

Comunicatul precizează: „Suntem bucuroși că acest proiect pleacă din inițiativa unui mare duhovnic al neamului românesc, pătimitor al Aiudului, Părintele Iustin Pârțu, și sub înalta binecuvântare a unui Înalț Ierarh al Bisericii Românești, ÎPS Andrei Andreicuț, precum și cu susținerea publică a unui reprezentant al societății civile, actorul și regizorul Dan Puric”.

Comunicatul precizează: „Suntem bucuroși că acest proiect pleacă din inițiativa unui mare duhovnic al neamului românesc, pătimitor al Aiudului, Părintele Iustin Pârțu, și sub înalta binecuvântare a unui Înalț Ierarh al Bisericii Românești, ÎPS Andrei Andreicuț, precum și cu susținerea publică a unui reprezentant al societății civile, actorul și regizorul Dan Puric”.

Comunicatul precizează: „Suntem bucuroși că acest proiect pleacă din inițiativa unui mare duhovnic al neamului românesc, pătimitor al Aiudului, Părintele Iustin Pârțu, și sub înalta binecuvântare a unui Înalț Ierarh al Bisericii Românești, ÎPS Andrei Andreicuț, precum și cu susținerea publică a unui reprezentant al societății civile, actorul și regizorul Dan Puric”.

Comunicatul precizează: „Suntem bucuroși că acest proiect pleacă din inițiativa unui mare duhovnic al neamului românesc, pătimitor al Aiudului, Părintele Iustin Pârțu, și sub înalta binecuvântare a unui Înalț Ierarh al Bisericii Românești, ÎPS Andrei Andreicuț, precum și cu susținerea publică a unui reprezentant al societății civile, actorul și regizorul Dan Puric”.

Comunicatul precizează: „Suntem bucuroși că acest proiect pleacă din inițiativa unui mare duhovnic al neamului românesc, pătimitor al Aiudului, Părintele Iustin Pârțu, și sub înalta binecuvântare a unui Înalț Ierarh al Bisericii Românești, ÎPS Andrei Andreicuț, precum și cu susținerea publică a unui reprezentant al societății civile, actorul și regizorul Dan Puric”.

Comunicatul precizează: „Suntem bucuroși că acest proiect pleacă din inițiativa unui mare duhovnic al neamului românesc, pătimitor al Aiudului, Părintele Iustin Pârțu, și sub înalta binecuvântare a unui Înalț Ierarh al Bisericii Românești, ÎPS Andrei Andreicuț, precum și cu susținerea publică a unui reprezentant al societății civile, actorul și regizorul Dan Puric”.

Comunicatul precizează: „Suntem bucuroși că acest proiect pleacă din inițiativa unui mare duhovnic al neamului românesc, pătimitor al Aiudului, Părintele Iustin Pârțu, și sub înalta binecuvântare a unui Înalț Ierarh al Bisericii Românești, ÎPS Andrei Andreicuț, precum și cu susținerea publică a unui reprezentant al societății civile, actorul și regizorul Dan Puric”.

Comunicatul precizează: „Suntem bucuroși că acest proiect pleacă din inițiativa unui mare duhovnic al neamului românesc, pătimitor al Aiudului, Părintele Iustin Pârțu, și sub înalta binecuvântare a unui Înalț Ierarh al Bisericii Românești, ÎPS Andrei Andreicuț, precum și cu susținerea publică a unui reprezentant al societății civile, actorul și regizorul Dan Puric”.

Comunicatul precizează: „Suntem bucuroși că acest proiect pleacă din inițiativa unui mare duhovnic al neamului românesc, pătimitor al Aiudului, Părintele Iustin Pârțu, și sub înalta binecuvântare a unui Înalț Ierarh al Bisericii Românești, ÎPS Andrei Andreicuț, precum și cu susținerea publică a unui reprezentant al societății civile, actorul și regizorul Dan Puric”.

Comunicatul precizează: „Suntem bucuroși că acest proiect pleacă din inițiativa unui mare duhovnic al neamului românesc, pătimitor al Aiudului, Părintele Iustin Pârțu, și sub înalta binecuvântare a unui Înalț Ierarh al Bisericii Românești, ÎPS Andrei Andreicuț, precum și cu susținerea publică a unui reprezentant al societății civile, actorul și regizorul Dan Puric”.

Comunicatul precizează: „Suntem bucuroși că acest proiect pleacă din inițiativa unui mare duhovnic al neamului românesc, pătimitor al Aiudului, Părintele Iustin Pârțu, și sub înalta binecuvântare a unui Înalț Ierarh al Bisericii Românești, ÎPS Andrei Andreicuț, precum și cu susținerea publică a unui reprezentant al societății civile, actorul și regizorul Dan Puric”.

Comunicatul precizează: „Suntem bucuroși că acest proiect pleacă din inițiativa unui mare duhovnic al neamului românesc, pătimitor al Aiudului, Părintele Iustin Pârțu, și sub înalta binecuvântare a unui Înalț Ierarh al Bisericii Românești, ÎPS Andrei Andreicuț, precum și cu susținerea publică a unui reprezentant al societății civile, actorul și regizorul Dan Puric”.

Comunicatul precizează: „Suntem bucuroși că acest proiect pleacă din inițiativa unui mare duhovnic al neamului românesc, pătimitor al Aiudului, Părintele Iustin Pârțu, și sub înalta binecuvântare a unui Înalț Ierarh al Bisericii Românești, ÎPS Andrei Andreicuț, precum și cu susținerea publică a unui reprezentant al societății civile, actorul și regizorul Dan Puric”.

... la 14 septembrie

Acest pas important spre armonia în duh creștin a principalilor factori implicați în Proiectul Aiud – liderii foștilor deținuți politici (ing. dr. Constantin Iulian și ing. Gheorghe Jijie), părintele Iustin Pârțu (inițiatorul schitului și mănăstirii), dr. Pavel Chirilă (inițiatorul centrului de martirologie), maestrul Dan Puric (principalul sprijinitor al proiectului din sinul laicatatului mai tînăr) – credem că s-ar fi convenit consolidat cu apropiatul prilej al reünirii anuale de la Aiud, de Ziua Sfintei Cruci (14 septembrie).

Ar fi fost de o însemnată decizie să anul acesta, la cinstirea martirilor de la Rîpa Robilor, să se afle de față, să oficieze și să se adreseze direct asistenței cei doi ierarhi ai locului: Î.P.S. Bartolomeu Valeriu Anania (Mitropolitul de la Cluj, fost deținut politic la Aiud și cel care a sfințit din proprie inițiativă, în 14 septembrie 2000, mausoleul ca biserică*) și Î.P.S. Andrei Andreicuț (Arhiepiscopul de la Alba Iulia, care a dat binecuvîntarea viitorului complex memorial și a pus deja, chiar în vara acestui an, piatra de temelie a mănăstirii).

Sigur că la Aiud ar fi fost ideal să poată fi prezenți toți semnatarii „Comunicatului către țară”, în frunte cu marele duhovnic și mărturisitor Iustin Pârțu, dar nimic nu poate suplini prezența arhierescă, în măsură să garanteze oficial și patenal buna întemeiere și rînduială a năzuیتului complex memorial, a cărui perspectivă este aceea de a deveni cel mai de seamă loc de pelerinaj național.

Și s-ar mai fi convenit ca, pe lângă oficialitățile bisericești, să se simtă, pentru prima oară, și implicarea oficialităților laice centrale, în speță a ministrului Culturii, Cultelor și Patrimoniului Național, d-l Theodor Paleologu, fiul regretatului Alexandru Paleologu (la rîndul său fost deținut politic, trecut și pe la Aiud), cit și a consilierului prezidențial pe probleme religioase, d-l Bogdan Tătaru-Cazaban (dacă tot și-a asumat instituția prezidențială condamnarea publică a comunismului).

Un asemenea context participativ ar fi fost deopotrivă plăcut lui Dumnezeu și oamenilor, viilor și morților (căci pînă la urmă de cuviințioasă cînstire a acestora din urmă este vorba, iar nu de interese sau satisfacții „lumești”). Aiudul trebuie scos, o dată pentru totdeauna, din marginalitatea rîcilor de „gașcă”. Numai atunci va fi perceput de lumea largă ca un simbol național.

Să nădăjduim că Dumnezeu ne va lumina și ne va uni într-un duh, punînd neclătinată „piatră de temelie” complexului memorial chiar în suferințele noastre. (P. C.)

*Iată, am venit să sfințesc acest prestol realizat prin grija deosebită a Asociației Foștilor Deținuți Politici din Sibiu. [...] Și am făcut sfințirea după ritualul întreg, socotind că este bine ca această masă să nu fie doar un simbol, un jertfelnic pe care să se oficieze doar parastase, ci, cel puțin din cînd în cînd, să se săvîrșească pe ea și Sfînta Liturghie. Pentru aceasta este nevoie de o sfințire specială. În piciorul Sfintei Mese am așezat Sfînta Moaște ale unui martir – în acest loc al martirajului – și documentul care s-a citit în fața fraților voastre, și care rămîne aici, sub pecete, aflat cit va dura acest jertfelnic și cit va dura acest monument. [...] În numele lui Dumnezeu și în numele morților noștri, vă mulțumesc tuturor celor ce ați jertfit și ați ridicat acest monument memorial, celor ce ați zidit acest jertfelnic pe care astăzi s-a săvîrșit, pentru înția oară, Sfînta Liturghie a Sfîntului Ioan Gură de Aur”.

BLESTEMUL AIUDULUI

*Aiudule, Aiudule,
Temniță cruntă,
Fă-te, zăludule,
Piatră mărunță!*
(Radu Gyr)

Le suntem recunoscători tuturor celor ce, sfidând minciuna, calomnia și intriga, s-au solidarizat împotriva diversivității create pentru acaparea jertfei noastre și abandonarea proiectului comun de a se ridica Memorialul Aiud (pe lângă mausoleu, mănăstire și centru de martirologie) chiar pe locul schingiunilor și martirajului anticomunist.

Având în vedere că filele calendarului nostru se împuținează, ca ultimă dorință testamentară a celor mulți (dar dintre care puțini am mai rămas), dorim să lăsăm posterității o Mănăstire și un Centru Martirologic, ca bastion de veghe și de mărturie a luptelor și suferințelor acestui popor creștin pentru credință și libertate. Cei care avem cu precădere și dreptul, dar și datoria de a vorbi suntem noi, foștii deținuți politici, împreună cu duhovnicul neamului întru chipat în persoana Părintelui Iustin Părvu, un atlet de 91 de ani și cu 16 ani de detenție sub comuniști, fără mușchi, dar înarmat cu forța harului, și care mărturisește cu iubire adevărul: «Viața martirilor anticomuniști se face cunoscută prin toată conduita lor. Ei au dovedit că din frageda lor tinerețe s-au jertfit pentru adevărul acesta ortodox, fiind un îndemn pentru noi, cei de astăzi, să urmăm nevoițelor și martirajului lor, aducând lumina și sfințenia lor, și să ne închinăm lor ca unor sfinți care se roagă pentru noi».

Tânăra voce consacrată a conștiinței neamului, fiu duhovnicesc al părintelui Iustin, regizorul și actorul Dan Puric, din iubire pentru cruce și adevăr, și-a declarat încă din copilărie susținerea publică a acestui proiect. Punându-și în joc cariera și situația socială, spunând adevărul prin viu grai, prin scris și prin artă sa, care l-a făcut celebru, a adunat bănuț cu bănuț (și nu mă îndoiesc că va continua să o facă cu același devotament) pentru realizarea acestui proiect comun al celor ce se întâlnesc în duhul dragostei de Biserică, neam și libertate. Pentru inițiativa lui și pentru curajul de a spune lucrurilor pe nume, a fost jignit și lezat într-un mod strigător la cer. Noi, cei care am fost educați să întindem și celălalt obraz, tocmai pentru aceasta îl respectăm și suntem solidari întru totul cu Dan Puric. Am pornit solidari și solidari trebuie să rămânem, împotriva tuturor anomaliilor, a războiului româno-român, a urii patologice care ne guvernează, ca urmare a celor 45 de ani de satanizare bolșevică.

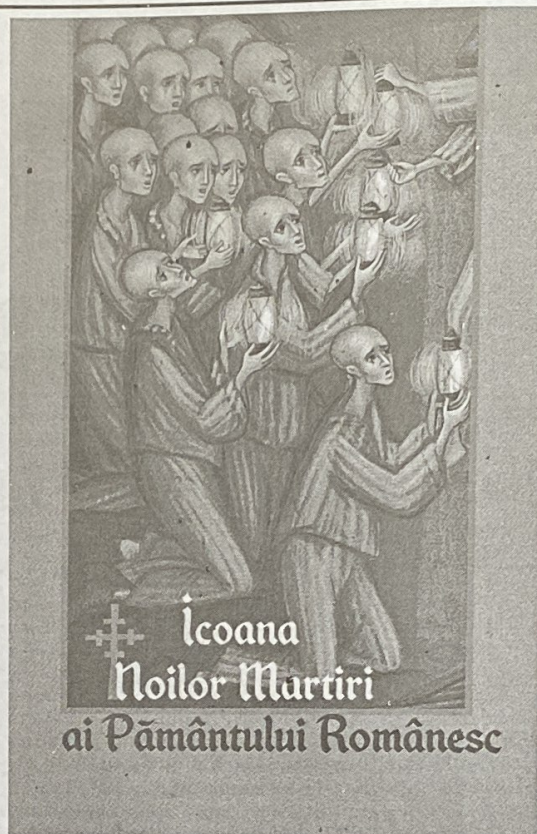
Unii strâng semnături pentru Ziua Bărbatului sau pentru monumentul păsării victimă a gripei aviare, alții ne impun un monument al Holocaustului de milioane de euro, dar nouă, pătimitorilor, oculte vor să ne astupe gura. Martirii noștri trebuie să dispară din conștiința istorică a națiunii! «Cei mai mulți au plecat – lumină din Lumina care le-a sfințit răstăgîrile. Rostul jertfei lor a fost eliberarea noastră în adevăr. De aceea se cuvine să scoatem lumina pătimirii lor de sub obroc și să o punem sfințnic, să lumineze neamul românesc» (din albumul *Icoana Noilor Martiri ai Pământului Românesc*, scos de Sf. Mănăstire Diaconești).

Acest proiect de zidire a unei Sfinte Mănăstiri și a unui Centru de Martirologie în cadrul ei, spre slujirea adevărului, proiect atât de scump nouă, celor trecuți prin iad, a stărnit reacția dușmănoasă a tuturor celor care, slujindu-l pe mamona, vor să convingă naivii ca L-ar sluji pe Dumnezeu. Nu trebuie să surprindă faptul că el nu-i pe placul unei părți a ierarhiei BOR (care, în numele «corectitudinii politice», iar nu al lui Hristos, păstrează tăcerea asupra martirajului din închisori, uitând că sfinții nu au culoare politică), nici pe placul celor de la putere și, desigur, nici pe placul resturilor omnipotentei și mereu prezentei Securității. Analfabeții culturii, maneliștii naționalismului și ai politichiei de scandal, care învârt dragostea de Biserică și Țara precum porcul dovleacul, ridică la rangul de virtute cele mai abjecte metode, de cea mai evidentă origine securistă. O pleavă pestriță care, prin minciună și șantaj, au dezlănțuit Apocalipsa împotriva unui vinovat fără vină, a unui Iov al zilelor noastre, dar și împotriva principiilor noastre sfinte, pentru care ne-am jertfit viața, familiile și viitorul în gulagurile comuniste. Blestemul Aiudului ne urmărește parcă! Nonagenari, octogenari, septuagenari, strângeiți rândurile!

Sub paravanul unui așa-numit Centru al Rezistenței Anticomuniste, acești adversari care vorbesc în numele nostru vor să treacă la argumente mai contondente. Ca pe timpuri, «apărarea patriotică» adusă în camioane/autobuze va fi dezlănțuită împotriva noastră. Nu le ajunge tributul pe care l-am plătit. Bătrâni, bolnavi, ologi, schilozi, purtând pe trupurile voastre tarele «beneficiilor» comuniste, mobilizați-vă cu «mintea cea de pe urmă»! Veniți la Râpa Roșilor pentru a ne apăra ca în trecut libertatea!

Pe 14 septembrie se pare că ne așteaptă la Aiud frații Roncea, cu gașca lor de mardeiași. Ei, care nu au făcut o zi de pușcărie și n-au înfăptuit nimic nobil, sunt cei care vorbesc acum fără rușine în numele nostru și care vor cu orice preț ca acest proiect să ajungă fie pe apa sămbetei, fie în mâinile celor care-l pot deturna de la adevărata lui semnificație. N-avem voie să lăsăm să se întâmple așa ceva!

Fost deținut politic
J. V. IAMANDI

MĂNĂSTIREA DIAONEȘTI: CUM SE CINSTESC MARTIRII

În timp ce noi ne înfruntăm steril în presă și pe bloguri oferind lumii largi imaginea stinjenitoare a unei Ortodoxii românești dezbinată în sine, primitive și clevetitoare, incapabile și să-și unească într-un duh viii, și să-și cinstească în mod cuviincios morții, prefăcînd zestrea de sfințenie a neamului într-o răfuială între «găști» și într-o miză a trușilor ulcerate, iată că obștea Sfintei Mănăstiri Diaconești (jud. Bacău) continuă să lucreze cu har, temeinicie și discreție la adevărata cinstire și înviere publică a memoriei martirilor de la Aiud și din toate temnițele comuniste din România.

După ce în anii anteriori, în afară de alte realizări mai mărunte, a îngrijit exemplar două volume de memorii ale lui Ioan Ianolide și unul al părintelui Gheorghe Calciu, iar în toamna trecută a scos splendidul album-documentar fotografic *Fericiți cei prizonieri. Martiri ai temnițelor românești*, obștea de la Diaconești ne oferă în vara aceasta, în excepționale condiții grafice, albumul iconografic *Icoana Noilor Martiri ai Pământului Românesc* (alcătuit din detalii mărite ale icoanei și din extrase correlative din memorialistica și poezia închisorilor). Marea icoană care dă titlul albumului a fost realizată, în decurs de mai mulți ani, în atelierul de pictură al mănăstirii, iar vrednicul de pomenire părinte Gheorghe Calciu (1925-2006), care a avut cu Diaconeștiul o relație sufletească și duhovnicească aparte, mai ales în ultimul său an de viață pămîntească, n-a închis ochii fără bucuria de a contempla îndelung viitoarea icoană în stadiu de schiță, vorbind cu emoție pe marginea ei, atît cu maicile, cît și cu părintele duhovnic Amfilohie.

Îmbinare unică de har, meșteșug și evlavie dreptmăritoare, Icoana Noilor Martiri concepută și pictată la Diaconești este, fără nici o îndoială, cea mai importantă și mai desăvîrșită realizare artistic-religioasă din plastica românească a ultimelor decenii.

Ea rămîne, pe de altă parte, o pildă impresionantă de cinstire ortodoxă a trecutului nostru recent, iar în fața acestui adevărat monument iconic al rîvnei mărturisitoare cu un simț nevoia să mă smeresc admirativ și să-mi cer public iertare pentru puțina mea vrednicie și pentru neînțeleapta risipă în cuvinte acolo unde singure faptele s-ar cuveni să fie măsură.

Lucrarea Diaconeștilor, în ansamblul ei, nu-i doar un ales dar duhovnicesc sau artistic, dar și o mare lecție pentru noi toți, un apel tăcut la o învrednicire cu care am rămas dator și în lipsa căreia nimic nu se leagă și nu rodește.

Mă rog lui Dumnezeu și Sfintei Sale Maici, ca și Sfinților noștri mai vechi sau mai noi, să ne unească pe toți în duhul veghetor și lucrător al Diaconeștilor. Din ceasul acesta, întorcînd spatele vrajbei și lasînd «căpușele Ortodoxiei» – care și cite or fi ele de fapt – judecării lui Dumnezeu și a Sfinților Neamului, mijlocitori în strălucina de Sus ca pămîntul să ne mai rabde și Cerul să ne mai rămînă deschis.

Lăudat să fie Dumnezeu, în toate și pentru toate!

Răzvan CODRESCU

Interviu cu d-l prof. univ. dr. Pavel Chirilă despre "PROIECTUL AIUD" și cercetarea martirologică

În jurul „Proiectului Aiud” s-a iscat, mai ales în ultimele luni, o mare dezbatere, pe alocuri foarte contondentă, în lumea ortodoxă. Discuție care s-a lăsat cu supărări între personalități a căror împreună-lucrare este altminteri foarte importantă pentru reușita proiectului. D-l dr. Pavel Chirilă, președintele Asociației „Christiana”, ctitor de biserici și mănăstiri, fondatorul primului spital creștin de la noi de după revoluție și al unui hospice lângă București (com. Voluntari), om implicat puternic în viața Bisericii și a Cetății, este unul dintre susținătorii la vârf ai „Proiectului Aiud”. Cunoaște bine toate etapele de până acum ale acestuia, dar a evitat să se amestece în polemică. Astăzi consideră că este obligatoriu să-și spună punctul de vedere, pentru a risipi confuzia și a încerca o împăcare între frați. (Cl. T.)

Domnule profesor, dvs. ați avut ideea ca în viitoarea mănăstire de la Aiud să se întemeieze și un centru de studii martirologice. Le-ați propus-o Părintelui Iustin Părvu, de a cărui personalitate duhovnicească v-ați declarat impresionat, și Părintelui Augustin, duhovnicul schitului de la Râpa Robilor. Ce v-a împins să faceți această propunere?

Am avut o parte din membrii familiei deținuți politici și, în plus, predau la Facultatea de Teologie un curs de Medicină pastorală. Temele, acestui curs, asupra cărora m-am aplecat ani de zile, m-au convins să acord o atenție și o preocupare maximă martirologiei: schingiuirile sfinților, curajul în fața morții, probarea și depășirea limitelor anatomice și psihologice ale ființei umane, suferința și excluderea socială – asumate pentru Hristos, capacitatea de a dizolva toate valorile prezentului în numele unei vieți viitoare cu Hristos, ș.a.

Cum vă susțineți ideea?

Biserica este zidită pe sângele martirilor – fără a căror prezență fizică (în Sf. Antimis) nici nu putem face Sf. Liturghie.

În al doilea rând, secolul XX a dat, cred, mai mulți martiri decât primele trei secole. Este absolut obligatoriu să-i descoperim și să-i cunoaștem, să nu lăsam pământul și oamenii trecători – fie ei ai Bisericii sau nu – să-i îngroape și să-i uite.

În al treilea rând, de martirii noștri, ai creștinilor, trebuie să ne ocupăm noi, creștinii, căci numai noi le cunoaștem definiția, și, prin Sf. Euharistie, avem același sânge și părtășie cu ei.

Ce își propune, în opinia dvs., acest centru de studii martirologice? Ce urmează a fi el, în fond?

În opinia mea, martirologia, ca știință, se ocupă cu studierea persoanelor umane martiri, adică a acelor morți pentru Hristos care răspund criteriilor de definire a martirilor în Biserica creștină. În credința noastră, mântuirea este personală, în Biserica (în comuniune). De aceea centrul epistemologic și eclesial al martirologiei este persoana umană și nu grupările sociale, politice, armate, ideologice, partinice etc.

Vreți să fiți mai explicit?

Vreau să spun că, după părerea mea, nu există liberali-martiri, țărăniști-martiri, democrați-martiri... Există martiri pe numele lor... Moartea este o taină mare. În momentul când omul trece prin ea, multe

din valorile acestei lumi pălesc, rămân în urmă și devin neesențiale pentru mântuire. Foștii deținuți politici care au rămas dreți până la sfârșit și au fost în pragul morții înțeleg aceasta.

Centrul de studii martirologice, așa cum îl am eu în minte, este o lucrare sfântă de Teologie socială, este un act eclesial mare al Bisericii luptătoare, care aduce slavă Bisericii triumfătoare. Nu aduce și nu trebuie să aducă nici răzbunare, dar nici indiferență față de toți morții de la Aiud și de toate jertfele umane care au fost acolo. Creștin fiind, nu mă interesează decât numele mic, de botez, al martirului, pentru a-l putea pomeni la rugăciune. Nu mă interesează numele tortionarului sau delatorului, ci cel mult fapta lui, pentru a nu se repeta în generațiile următoare.

Centrul de martirologie a speriat destulă lume înainte să se știe în ce va consta...

Vor fi câteva camere pentru cercetătorii interesați, un muzeu, o bibliotecă pentru câteva mii de volume și documente în domeniu, un laborator de imagistică și audio pentru înregistrarea documentară a mărturiilor, săpăturilor, documentelor inedite, gropilor comune etc., un osuar.

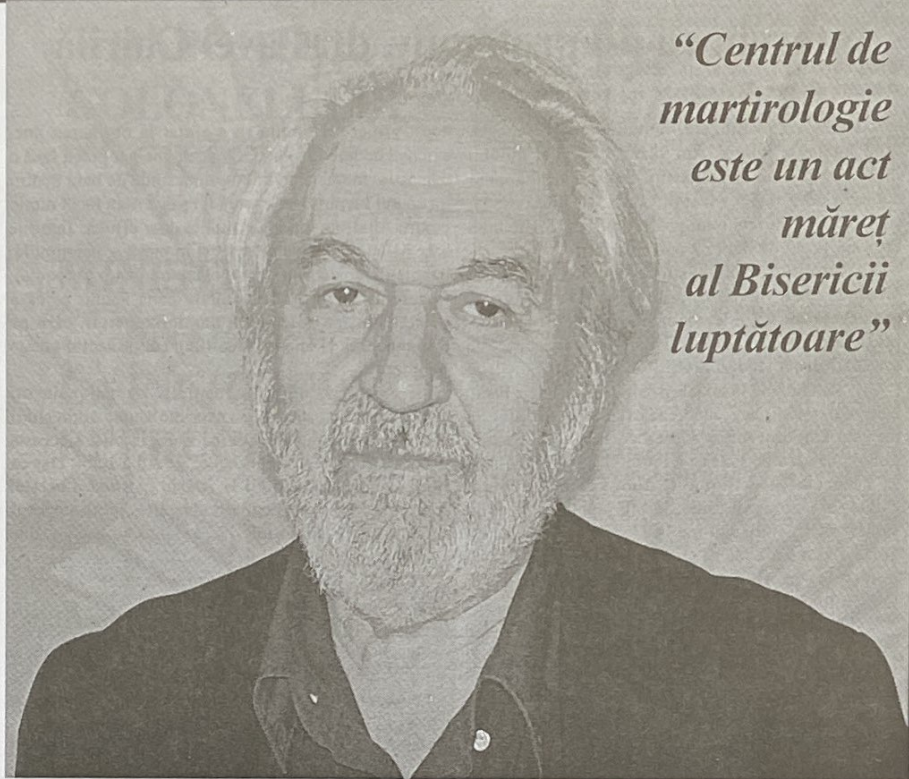
De ce a trezit acest proiect atâta scandal în lumea monahilor și mirenilor ortodocși?

Întrebați-i pe scandalgii – monahi sau mireni! Aceștia sunt scandalagii văzuți. Există, sunt convins, și niște scandalagii nevăzuți, probabil fiii, rudele sau legăturile de sânge ale foștilor tortionari, comandanți de închisori, instrumentele represiei etc., care lucrează prin scandalagii văzuți. Lor, însă, nu trebuie să le fie frică, ci să aibă încredere în creștini. Creștinii se roagă mult pentru vrăjmașii lor. Există multe dovezi în Pateric care arată cum vrăjmașii lui Hristos i-au trimis pe creștini în Rai, și uneori creștinii au ajuns aici chiar „la braț” sau „de gât” cu vrăjmașii lor. Petre Tușea spunea că religia creștină este singura care poruncește iubirea vrăjmașilor. De aceea este ultima mare religie a lumii, căci o religie superioară iubirii vrăjmașului nu poate exista.

Există persoane, unele chiar printre foștii deținuți politici, care zic că e mai bine să nu se facă un centru de martirologie la Aiud, căci va fi deturnat de către vrăjmașii Bisericii. Dvs. ce părere aveți despre aceste temeri?

Îndoiala, frica și incertitudinea nu aparțin Bisericii lui Hristos. Cei care se clatină în cele văzute ale Bisericii se clatină și în cele dinlăuntrul ale lor. Suflul lor e clătinat și îndoielnic. Dacă ar fi gândit

“Centrul de
martirologie
este un act
mareț
al Bisericii
luptătoare”

ășa primii creștini ai Bisericii, n-am mai fi avut azi temelii bimilenare. Cei care se îndoiesc de acest proiect sunt unii dintre cei care nu vor să se facă. Trebuie să ne ferim de ei.

Vă pun o întrebare delicată. Ce părere aveți despre poziția Părintelui Iustin și atitudinea unor monahi de la Petru Vodă față de acest proiect?

Nu e delicată deloc. Pentru suferința de la Aiud și pentru autoritatea duhovnicească a Părintelui Iustin trebuie să-i sărutăm mâna și să-i apărăm reputația de care se bucură în popor. Eu, personal, nu înțeleg însă câteva lucruri care „pleacă din Petru Vodă”. Să le luăm pe rând.

În urmă cu câțiva ani, când am lansat ideea unui centru de studii martirologice, i-am împărtășit-o Părintelui Iustin. A fost întrutotul de acord, chiar s-a bucurat că cercetarea martirilor ar fi sub autoritatea onestă a creștinilor, călugărilor, ierarhilor. Ulterior (vezi ziarul Ziua, nr. 4534, de joi 14 mai 2009) părintele și-a schimbat opțiunea, afirmându-și răspicat părerea că centrul de studii martirologice este... „un centru cultural” și că trebuie îndepărtat din mănăstire. În urmă cu câteva luni, un părinte de la Petru Vodă a întocmit o temă de arhitectură și a exclus din ea complet centrul de studii martirologice. I-am telefonat să-i cer explicații. Mi-a răspuns că a proiectat „un arhondaric mai mare, ca să aibă loc acolo și cercetătorii”...

Cum interpretați aceste oscilații contradictorii?

Nu pot să le interpretez. Poate că Părintele Iustin, prin această opoziție, fiind un duhovnic renumit, vede sau simte ceva ce nu sunt eu în stare să percep acum. Dar există câteva argumente logice, singurele la care eu am acces, care mă determină să militez în continuare pentru centrul de studii martirologice. Știu că intenția mea și a celor care promovează studiul martirilor la Aiud este sinceră și nu urmărește decât cinstirea martirilor și întărirea Bisericii. Din acest punct de vedere, nu greșim față de nimeni și credem că și noi facem voia lui Dumnezeu. Argumentul că în mănăstire trebuie să fie doar liturghie, și nu implicarea mirenilor, nu stă în picioare, din mai multe motive. Cercetarea martirilor poate fi făcută exclusiv cu monahi, dacă sunt buni specialiști și dacă nu au sentimente

(continuare în pag. 4)

Interviu cu d-l prof. univ. dr. Pavel Chirilă

(urmare din pag. 3)

persistente de respingere, neîncredere și angoasă când întâlnesc mireni. Am văzut însă că și mireni sunt primiți bine în mănăstiri, mai cu seamă când donează ceva. Deci excepții pot fi. În plus, există, sunt convinși, mireni buni profesioniști și foarte buni creștini, la fel de buni ca unii călugări.

Întâlnim în mănăstirile ortodoxe ascultări diverse: țesut covoare, pulovere, făcut șindrilă, prelucrare de lemn, crescut nutrii, vaci, oi multe, prăjit porumb etc. Cu ce or fi mai duhovnicești aceste ascultări decât studiul martirilor, nu înțeleg.

Am întâlnit în textele iscălite de Părintele Iustin câteva expresii care sugerează faptul că Sfinția Sa nu este singurul autor a ceea ce iscălește. Statura duhovnicească de Pateric a Părintelui Iustin mă face să cred că între limbajul duhovnicesc al Prea Cuvioșiei Sale și expresiile „torpilă japoneză”, „vârf sabiei” sau „centru cultural” nu există nici o legătură. Toate acestea mă fac să cred că Părintele Iustin încă dorește ca la Aiud să ființeze un centru de studii martirologice*.

Dacă totuși la Aiud nu se va naște cercetarea martirilor, avem posibilitatea, libertatea, răvna și bucuria să o facem oriunde în altă parte. Iar eu voi rămâne același admirator și voi avea aceeași evlavie pentru cel ce este Părintele Iustin de la Petru Vodă. Poate, pentru binele și liniștea părintelui, treptat, vor obosi și „ucenicii de serviciu” – plini de răvnă, dar lipsiți de pricepere – care îl înconjoară de atâtea vreme, sperând că vor învăța ceva de la Sfinția Sa.

Excluderea centrului de studii martirologice din spațiul eclesial riscă deturnarea și capturarea lui de către ateii și necreștini (care, oricum, cinstesc lor, se luptă din greu, cu trudă și cu mândrie, să-și reactiveze memoria). De aceea, cred cu tărie că cercetarea martirilor este bine să se facă sub autoritatea unei mănăstiri. Sf. Vasile cel Mare a adus bolnavii în mănăstire încă în secolul IV. Nu cred că e cazul ca noi să scoatem martirii din mănăstire în sec. XX.

Dvs. ați dat o idee, dar nu sunteți nici fost deținut politic, nici arhitect, nici monah la Aiud, nici factor de decizie în Biserica. Cine credeți că are autoritatea să intervină în proiectul de la Aiud?

Pentru că mi-ați pus această întrebare, am să vă răspund mai în detaliu, pentru că din cauza unor confuzii asupra dreptului și obligației de a interveni s-au născut multe certuri, care n-au făcut decât să întârzie proiectul.

Î.P.S. Andrei este autoritatea eclesială supremă, care decide în Sf. Arhiepiscopie a Alba Iuliei. Ierarhul locului hotărăște. În mod fericit, Î.P.S. Andrei este un om care iubește martirii și sunt convinși că, dacă Dumnezeu l-a așezat ierarh peste altarul suferinței carcerale din România, are curajul și înțelepciunea să guverneze acest mare și prețios proiect al Bisericii și neamului nostru. Sper ca Î.P.S. Andrei să fie o stâncă de care se vor lăsa – și se lovesc – toți detractorii, fie ei monahi sau mireni.

Foști deținuți politici au desigur autoritatea morală să susțină un asemenea proiect și să-l aperse în fața celor care nu-l doresc sau se sperie de el. Ei pot face relatări și sugestii valoroase privind adevărul istoric, viața cotidiană în închisori, metodele de schingiuire fizică și presiune psihică, bolile, hrana, îmbrăcămintea, condițiile ambientale ale închisorii, relația socială, rugăciunea, trăirea, asceza asumată sau nu, lezarea anatomică și spirituală a ființei umane etc. Dacă există foști deținuți politici care se pricep – în mod expres și atestat – la arhitectura mănăstirească sau funcția arhitecturală a unui centru de cercetare, atunci au dreptul să-și spună opinia, și este realmente bine să se țină cont de părerea lor.

Ce rol a jucat și ce responsabilitate are maestrul Dan Puric în acest proiect?

De la lansarea ideii, până în prezent, maestrul Dan Puric este omul care a făcut cel mai mult pentru

acest proiect. Domnia sa a ajutat la obținerea unei extensii de teren la Aiud, fără care nu s-ar putea face o mănăstire mare, și a virat o primă sumă de bani pentru începutul lucrărilor. Cei care îl critică n-au făcut nimic pentru Aiud, nu au donat nimic, doar critică. Jignirile care i s-au adus – pe internet și în presă –, calomniile, bânuilele, toate sunt pentru el un mic botez al focului, la care a răspuns cu demnitate până acum: adică a păstrat liniștea solemnă a omului superior, care nu răspunde, înjosindu-se, atâtea timp cât proiectul merge înainte.

D-l Dan Puric mi-a mărturisit de mai multe ori că nu are nici o cădere să se exprime asupra arhitecturii așezământului și nici nu vrea să se implice. Această decizie aparține Arhiepiscopiei de Alba Iulia. Dar ca român și creștin sensibil la istoria creștină a acestui neam – care este o realitate obiectivă ce nu poate fi înlăturată – și la jertfele lui, va continua să sprijine moral și material acest așezământ.

Dar noi, creștinii de rând, ca mine și ca dvs., ce putem face pentru Aiud?

Să milităm pentru ideea construirii Memorialului Aiud, să ne bucurăm că se face și să ne expunem opiniile cu smerenie, făcându-le cunoscute ierarhului locului, nu dând buzna cu aparatul de filmat „acasă” la episcop și pe bloguri. Iar limbajul trebuie să fie decent, corect, să exprime un cuget bun și buna intenție. Dacă nu putem face nimic pentru Aiud, să încercăm să facem altceva plăcut lui Dumnezeu, căci Dumnezeu la judecată ne întreabă și de timpul pierdut pe pământ, și de binele pe care puteam să-l facem și nu l-am făcut.

Prima variantă a proiectului a fost criticată pentru dimensiunea ei arhitecturală. Înțeleg că acum există o altă variantă, agreată și de Î.P.S. Andrei...

Prima variantă a fost criticată pe nedrept, în sensul că nu i s-a dat arhitectului nici o temă de arhitectură; s-au repezit însă s-o critice săptămâni în șir. Știu că în prezent există o altă variantă: mănăstire și centru de martirologie. Referințele asupra d-lui arhitect Radu Mihăilescu, autorul acestui proiect, sunt dintre cele mai bune. Dacă Î.P.S. Andrei a agreat această nouă variantă, înseamnă că se lucrează la documentația de avizare. Nu știu amănunțit, nu mai sunt la curent, pentru că de trei săptămâni duhovnicul de la Aiud este mai greu de contactat.

Ce v-a impresionat neplăcut în disputa creată pe marginea proiectului Aiud?

Calomniile, insultele, minciunile, manipularea, confuziile, limbajul trivial (departe de orice mentalitate creștin-ortodoxă) făcute fără opreliști pe numite bloguri care se declară ortodoxe, cum este Apologeticum sau blogul lui Victor Roncea.

Există manipulare în toate aceste dispute?

Desigur. Să vă exemplific. Nimeni dintre inițiatorii proiectului Aiud nu a pronunțat sintagma „centru cultural”, pentru că realmente descoperirea și identificarea martirilor nu este un act de cultură, ci o lucrare spirituală în cel mai înalt înțeles al cuvântului. La un moment dat detractorii proiectului au introdus sintagma „centru cultural”, susținând cu tărie (de la ei înșiși) că la Aiud se dorește așa ceva. Au pus acest zvon în gura Părintelui Iustin și au început să lupte din toate puterile împotriva „centrului cultural”, adică, de fapt, împotriva Proiectului Aiud. Astfel, oamenii neavizați au înțeles că Părintele Iustin ar respinge crearea unui centru de studii martirologice, pentru „a salva Aiudul”.

Ultimul manipulator este un domn din Constanța, care îi pune, abrupt, Părintelui Arsenie întrebarea: „Mănăstire sau centru cultural?”. Toate întrebările ulterioare sugerează răspunsurile programate: „mănăstire” și „nimic altceva”. Asistăm la aceeași intenție susținută cu tenacitate și manevrată abil din culisele manipularii: excluderea cercetării martirologice. Ceea ce este dureros e faptul că martirii noștri sunt condamnați la uitare chiar de către preținși ortodocși.

Mi-ar plăcea să cred că sunt doar cu starea de veghe amorțită și nu sunt instrumente conștiente ale dușmanilor Ortodoxiei.

Uneori, manipularea abilă alternează cu minciuna (îi amintim domnului din Constanța să fie atent la cuvinte, căci în Sfânta Scriptură scrie că diavolul este tatăl minciunii). În interviul cu Părintele Arsenie, intervievatorul spune textual: „...le e frică să fie mănăstire... Nu mai vor să facă în principal o mănăstire...”. Eu vă spun că niciodată, nimeni nu a vrut să excludă mănăstirea. Părintele Iustin, Î.P.S. Andrei și Părintele Augustin știu asta. Iar mai jos, spre sfârșitul interviului, toarnă altă minciună alarmistă: „Credem că se încearcă să se preia de către alții, care nu sunt foarte cinstiți, ideea aceasta a Aiudului” [sublinierea ne aparține].

Cum ar fi posibilă o rezolvare fericită a Aiudului?

Cei dornici să se implice în Proiectul Aiud să înțeleagă că cercetarea și descoperirea martirilor este un act eminamente spiritual și eclesial, că nu trebuie exclus din mănăstire un astfel de centru de martirologie (ar fi chiar păcat) și să pună umărul fiecărei la edificarea acestui memorial românesc.

Vă implicați în continuare în Proiectul Aiud?

În etapa actuală, nu e rolul și nici priceperea mea: arhitectură, construcții, șantieri etc. Este misiunea exclusivă a Î.P.S. Andrei și a specialiștilor. Voi milita însă pentru proiectul Aiud și voi încerca să ajut cum pot. Am propus Î.P.S. Andrei, și a fost de acord, să constituie un grup de lucru consultativ, format din teologi, istorici, sociologi, monahi, foști deținuți politici, cercetători, antropologi – creștini autentici, oameni din Biserica –, care să-i prezinte analize pertinente și direcții de cercetare ale fenomenului carceral și martirologice. În felul acesta, în luarea deciziilor, Î.P.S. Sa s-ar sprijini pe opinii avizate.

Dacă totuși în acest proiect intervin securiști, masoni, ezoteriști, ateii, necreștini etc., ce e de făcut? Știu că la Petru Vodă și dvs. și Dan Puric ați fost bănuți că faceți parte dintre aceștia.

Întâi, vă răspund printr-o întrebare. Dacă în acest proiect intervin foști deținuți politici turnători, care nu s-au pocăit pentru faptele lor, călugări care scot cercetarea martirilor din Biserica, falși episcopi și arhimandriți care bântuie prin mănăstiri, oameni fricoși care zic „mai bine să nu-l facem decât să fie distrus”, oameni care confundă cultura cu spiritualitatea, monahi care cred că cercetarea istorică și arheologică se poate face în arhondaric, bloggeri care țin „predici bune la toată trebuința” – ce e de făcut?

Cred totuși că există și un răspuns teologic la această întrebare. Am învățat de la duhovnicul meu că una din cele mai mari taine și puteri ale Bisericii Creștine este faptul că Dumnezeu întoarce răul în bine în virtutea actului proniator și grijii lui Dumnezeu pentru mântuirea neamului omenesc. Dacă întemeietorii mănăstirii și centrului de studii martirologice de la Aiud sunt bine intenționați, iubesc Biserica și cred cu tăria cu care mută munții sau Răpa Robilor din loc, atunci toți cuceritorii noștri ori se vor converti, ori vor fi îndepărtați prin mâna tare a lui Dumnezeu, Care celor mândri le stă împotriva.

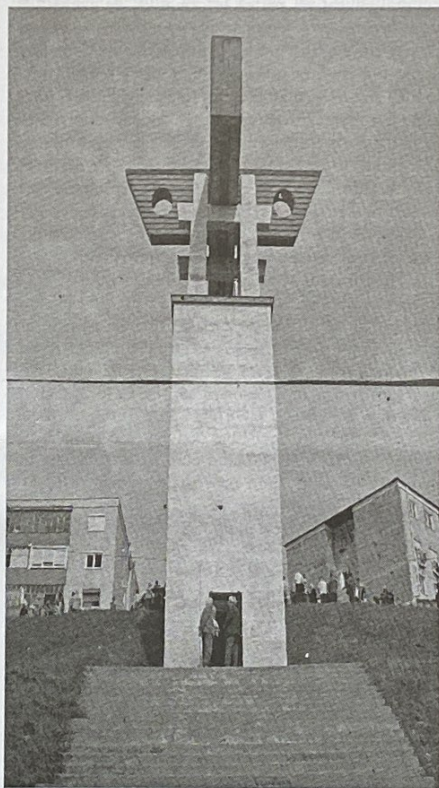
Aici îi găseasc sens cuvintele atât de des repetate în Pateric: „...Să punem început bun”. Pentru acest început bun și buna intenție a noastră, a celor care inițiem lucrarea, Dumnezeu o va ocroti în veci. Altfel, să nu fie!

Interviu realizat de
Claudiu TÂRZIU

* Interviu a fost luat la începutul lunii august. Pe 21 august a.c., părintele Iustin Părvu, dr. Pavel Chirilă, maestrul Dan Puric și liderii foștilor deținuți politici au semnat un comunicat comun în care se arată că la Aiud se va face și centru de martirologie, de lângă mănăstire. Documentul este reprodus și în fruntea acestui număr.

RAPORTUL COLONELULUI CRĂCIUN CĂTRE MINISTERUL DE INTERNE LA ÎNCHEIEREA REEDUCĂRII (II)

În cadrul documentării sale pentru volumele *Valeriu Gafencu, Sfântul închisorilor* (apărut la Editura Reîntregirea din Alba Iulia, în 2007) și *Viața Părintelui Calciu după mărturiile sale și ale alora* (apărut la Editura Christiana din București, tot în 2007), monahul Moise Iorgovan, de la Mănăstirea Oașa, a descoperit și fotocopiat acest document, reprodus integral de d-l Demostene Andronescu în anexele recentului său volum *Reeducarea de la Aiud. Peisaj lăuntric. Memorii și versuri din închisoare* (Ed. Christiana, Buc., 2009). Documentul – elaborat *pro domo sua*, acum exact 45 de ani, de unul dintre cei mai perfizi torționari: colonelul Gh. Crăciun, directorul penitenciarului de la Aiud – este un adevărat monument de abjecție mistificatoare, dovedind ce voiau de fapt comuniștii, care erau metodele lor și de ce speță erau oamenii care îi slujeau. Raportul consemnează, cu exagerări și jumătăți de adevăruri, situația în care au fost aduse victimele după mai mulți ani de șantaj și teroare psihologică. Aici îl vom publica în trei numere consecutive. Menționăm că a fost păstrată, în mare, ortografia originalului. (Redacția)

Așa cum arătam mai sus, activitatea am început-o cu elemente de vârf, pe care le-am lucrat individual și cu un număr de aproximativ 400 legionari, dintre care cei cu atitudine mai bună față de stat. Atât în munca individuală, cât și cu grupurile mari de legionari, am demascat legionarii, șefii organizației legionare, înfățișându-i ca trădători de țară, oameni neisprăviți, aventurieri și criminali.

Paralel cu demascarea lor, am înfățișat realizările regimului nostru, care sunt atât de mărețe și de copleșitoare, încât n-a fost chip să le reziste marea masă de legionari și un însemnat număr de șefi. Le-am arătat legionarilor că România burghezo-moșierească producea 270.000 tone de oțel, iar regimul clasei muncitoare produce în jur de 3.000.000 tone, dar Combinatul de la Galați, va produce singur 4.000.000 tone; le-am arătat că oțel înseamnă putere, că din oțel se fac zeci de mii de tractoare în fabricile românești, că tractoarele arând brazdă adâncă, în urma lor semințele selecționate se îngrășă cu produsele industriei noastre chimice; pământul fiind lucrat științific de către specialiști instruiți în școlile noastre, nu mai dă 500 kg. boabe la hectar, ci dă 2.000-5.000 și mai multe kg. boabe la hectar; că producția solului nostru asigură hrana poporului și pentru furnaliști și tractoriști, pentru oamenii de la orașe și cei de la sate. Le-am vorbit despre construcțiile patriei noastre, despre cultură, despre sănătatea poporului.

Le-am prezentat conferințe, filme, le-am adus și conferențieri din afară, oameni de cultură, de artă, activiști. Pe unii din șefii legionari mai apropiați, i-am purtat prin țară, arătându-le orașe ca: Cluj, Hunedoara, Brașov, Ploiești, București și altele. Toate acestea au influențat în schimbarea mentalității legionare, au contribuit la vindecarea unei maladii cronice, redormind în ei simțul de viață, de activitate concretă și făcându-i să regrete activitatea criminală desfășurată de ei în trecut.

Un efect deosebit a exercitat asupra legionarilor, declarațiile unor șefi cu atitudine schimbată astfel: Demetrescu Radu-Gyr, poetul legionar, autorul imnului "Sfântă tinerețe legionară", în a cărui text se cuprind versurile: "Moartea, numai moartea legionară, este cea mai frumoasă nuntă dintre nunți"; el care, prin versurile închinat lui Codreanu și legiunii, a băgat sute de oameni în temnițe, a prezentat o declarație, care printre altele spunea:

"Mă desolidarizez de cei care au agățat în cârligele abatorului din București, în loc de animale, carnea oamenilor pe care i-au ucis ei.

Condamn pe asasinii lui Duca, Iorga și vestejesc toate crimele și pe toți criminalii în frunte cu Horia Sima, cărtița galeriilor subterane imperialiste.

Horia Sima și cei fugiți, sunt folosiți împotriva poporului român, care i-a alungat împreună cu stăpânii lor hapsăni și paraziți.

În anul 1945, Horia Sima și-a trimis în parașută hitleristă pe Nicolae Petrașcu, pentru a continua șirul crimelor întrerupte de șef, pentru a împieda poporul să scape de asupritorii și exploatoarii lui. În delirul lui a crezut că și aceasta se poate...

Dragostea mea față de patrie și popor, admirația mea față de marile realizări din România de astăzi, în domeniul artei și culturii, a științei și tehnicii, în industrie și agricultură, mă obligă să declar că voi închina toată munca mea patriei, Republica Populară Română".

Această declarație a dat lovitură zdrobitoare șefilor legionari și multor legionari fanatici.

Au urmat articolele lui Nichifor Crainic. El care era autorul baladei "Cântec de bejenie", a poeziilor "Isus în celulă" (sic!), "Unde sunt cei care nu mai sunt" – poezii al căror conținut a menținut pe parcursul detenției fanatismul legionar, el care a scris primele discursuri ale lui Corneliu Zelea Codreanu, el care avea nume de mare scriitor, despre care spuneau legionarii că l-a sfințit pe C. Z. Codreanu cu condeiul lui de scriitor.

Au urmat declarațiile publice ale lui Dumitrescu Ion-Borșa, fost secretar general al organizației legionare, singurul care mai trăiește din grupul celor plecați în Spania; a lui Dumitru Groza, fost șeful

Corpului muncitoresc legionar; a lui Victor Ioan Vojen, fost ministru la Roma în timpul guvernării legionare, omul care a regizat în scop de propagandă, înmormântarea lui Moța-Marin, după aducerea cadavrelor acestora din Spania; a lui Tocu Petre, fost comandant legionar, fost șeful comerțului legionar, cel care a făcut legătura permanentă între Corneliu Zelea Codreanu, Malaxa, Auschnitt, Gigurtu și ale altora.

Declarația care a avut efectul catastrofal a fost a lui Victor Biriș, fost secretar general la Ministerul de Interne, legionar fanatic, prieten intim al lui Horia Sima.

Declarația legionarului Biriș Victor a ținut mai multe zile la rând, făcându-și autodemascarea proprie, demascându-l pe Corneliu Zelea Codreanu în toată intimitatea și amănuntele, de asemenea, despre Horia Sima despre care știa multe lucruri concrete, terminând cu faptul că el este autorul crimelor de la Jilava și îndemnând pe unii șefi, ca Nicolae Petrașcu și alții, să fie sinceri și să recunoască și ei adevărul. Loviturile primite prin declarația lui Biriș Victor au fost așa de mari pentru unii șefi legionari, încât au urmat crize de inimă, de ficat, a produs o prăbușire generală în rândul celor care vedeau în el "materia cenușie" și "stălpul de neclintit" al "Gărzii de Fier". Avea 22 de ani de detenție și era cunoscut ca om de linie legionară.

Menționăm la acest capitol că în combinațiile pe care noi le-am făcut cu el și cu alții, timp îndelungat, am reușit să cunoaștem toată ierarhia legionară, toată conducerea legionară de la comandant, până la șefii de județe, șefii de grupuri muncitorești F.D.C. ș.a.m.d..

Am reușit să cunoaștem printr-o combinație între Biriș și Petrașcu, alta între Biriș, Nistor Chioreanu, Ilie Nicolescu și Alexandru Ghica, alta între Biriș și Dumitrescu Ion-Borșa, activitatea acestora din trecut, activitatea din prezent și planurile de viitor.

Prin legionari de talia lui Biriș și prin agentura de calitate, ne-am ușurat mult munca noastră.

Crescând pe parcurs numărul și calitatea agenturii, am cunoscut situația reală din rândurile legionarilor. Sutele de agenți creați, de calitate superioară, combinațiile, mijloacele tehnice folosite, ne-au permis să stăpânim în întregime situația, să cunoaștem realitatea și să acționăm conform planurilor noastre.

Activitatea cultural-educativă am desfășurat-o permanent pe baza cunoașterii elementelor, prin munca informativă. Am împlinit activitatea informativ-operativă cu cea cultural-educativă.

În muncă am folosit cluburi și camere de lucru. În afară de clubul mare, în care s-a desfășurat activitatea pentru legionarii din fabrică, am creat și alte cluburi mari pe secția a V-a, în cadrul spitalului (secția TBC), mai târziu la grădina, unde am scos legionari la muncă exterioară, precum și în patru camere de pe secția a V-a. În unele cluburi am introdus legionari pe categorii: intelectuali, muncitori, țărani, tineret, și chiar pentru preoți am făcut un club aparte. La aceste cluburi am organizat conducere din rândul legionarilor apropiați nouă, unii fiind chiar agenți cu posibilități intelectuale și unii dintre ei cu activitate legionară în trecut, care întruneau creditul și simpatia legionarilor, dar în același timp erau apropiați și controlați de noi.

În planurile noastre, întocmite cu sprijinul Direcției a III-a aprobate și controlate de conducerea Ministerului, am prevăzut, printre altele și descoperirea unor activități nedeclarate de legionari la anchete, reușind în această privință să stabilim pe lângă vinovăția lui Victor Biriș, care era complet necunoscută, referitoare la uciderea celor 60 de la Jilava, să stabilim în mod concret și ucigașii lui Iona Birjoveanu de la Brașov, cămăși, pistoale, material legionar, elemente nedeclarate în anchetă etc.

Am lămurit componenta și activitatea tuturor comandamentelor legionare, începând din anul 1941, din detenție și afară, până la zi, rolul unor legionari fruntași în organizarea înțelegerilor cu alte grupări politice, evaziunea peste graniță, agenți interpuși organelor noastre, ajutor legionar și altele.

Înfățișăm ca metodă folosită de noi în munca cultural-educativă și scop informativ, aceea că

(continuare în pag. 6)

RAPORTUL COLONELULUI CRĂCIUN

(urmăre din pag. 5)

legionarii fiind puși să vorbească despre trecutul și activitatea lor legionară în cadrul clubului, în fața celorlalți legionari, când încercau să-și ascundă anumite fapte din trecutul lor, interveneau cei care le cunoșteau activitatea contribuind la demascarea lor. Astfel:

NICHITA PAVEL muncitor, condamnat la 25 ani din 1941, l-a demascat pe Ilie Nicolescu când acesta, la club, a încercat să ascundă unele fapte din 1941, spunând:

"Domnul Ilie Nicolescu face acum pe nevinovatul și afirmă cu cinism că nu are nici un amestec în repartizarea ajutorului legionar în perioada 1941-1942 la Aiud. A uitat că la acea vreme era șef al legionarilor din Aiud și în timp ce masa de deținuți crăpau de foame, el și cu alți crai legionari trăiau boierește, că la masă nu le lipseau nici fructele. A uitat că în timp ce legionarii de rând erau îndemnați să țină posturi și să facă rugăciuni pentru sfinții legionari, el și cu sleahă lui de tâlhari mâncău salam, brânzeturi, prăjituri, venite de la familiile nenorociților care crăpau de foame. Acum face pe sfântul pocăit și nu vrea să-și recunoască păcatele".

PARCANSCHI LEONIDA, muncitor constructor, fost șeful unui grup de legionari din "gărzile încalzimate", demascându-l tot pe Ilie Nicolescu, a declarat:

"În 1941 am fost trimis, împreună cu alții, să-l eliberăm pe Ghica Alexandru de la siguranță. Primisem ordin să-l împuşc pe Teodorescu Ion, care era suspectat, sau nu pe placul unor șefi. Nu l-am împuşcat pentru că-l știam un legionar devotat.

L-am întrebat pe Ilie Nicolescu de ce trebuie să-l împuşc, pentru că el cunoștea acest lucru. Nu mi-a răspuns. Teodorescu a murit totuși în închisoare, asasinat de legionari și Ilie Nicolescu este unul din cei ce au condus executarea lui".

NISTOR NICOLAE, fost șef de grup F.D.C., condamnat 18 ani în lotul lui Puiu Atanasie, demascându-l pe deținutul Voichin Constantin, fost șef F.D.C., element recalcitrant i-a spus acestuia la club:

"Domnule Voichin, ești necinstit, în primul rând pentru că te menții pe aceeași poziție criminală a organizației legionare, iar în al doilea rând, pentru că ascunzi adevărul și faptele criminale ale tale. Ai afirmat aici că după 23 August 1944 n-ai mai desfășurat activitate legionară. Ai uitat să arăți că între anii 1947-1949 ai reorganizat F.D.C.-iștii din fostul județ Târnava Mică, c-ai condus activitatea acestora, c-ai făcut noi recrutări de membri, ai organizat ajutorul și adăpostirea unor trădători și spioni ca: Secu Șerban și c-ai cules informații în scop de spionaj pentru aceștia. De asemenea, că și în închisoare ai continuat să duci pe mai departe activitate legionară".

Deținutul DUDUȚĂ PETRE l-a demascat pe Georgescu Alexandru, inginer, condamnat în lot cu Jijie Ion, spunându-i:

"Domnule Georgescu, simt că o datorie să arăt, cât ești dumneata de necinstit atât față de noi deținuți, cât și față de administrație. În declarația pe care ai făcut-o la club, ai încercat mai mult să ne convingi că dumneata ai renunțat de mult la legionarism și că nu mai faci politică. Ei bine, cu arăt, pentru că lumea să te cunoască, că cu 3-4 ani în urmă, în timp ce eram împreună în aceeași cameră, ne vorbeai despre «căpitani» ca trimis al lui Dumnezeu, despre Horia Sima ca despre cel mai mare om politic din lume, despre felul cum trebuie să acționăm atunci când legiunea va veni la putere; ne-ai vorbit despre superioritatea americanilor și despre rolul acestora în «eliberarea României».

Trebuie să-ți mai amintesc, pentru că lumea să știe, că dumneata și în prezent ai aceleași preocupări legionare. Nu uita că atunci când te-am întrebat de ce nu renunți la legionarism, mi-ai răspuns că: ce-i vei spune comandantului atunci când acesta va veni

să preia comanda în țară. M-ai instruit ca atunci când conducerea administrației va sta de vorbă cu mine, să le spun despre dumneata c-ai o activitate bună la locul de muncă, la club și că de fapt ești «un băiat bun»".

Georgescu Alexandru a mai fost demascat și de Marinescu Cristea, care-l cunoștea din activitatea legionară dusă la Mina Baia Sprie.

Demascați de cei care le cunoșteau poziția au mai fost: Călin Aurel, demascat de Bulhac Andronic, pentru activitatea pe care a desfășurat-o în fabrică și pe care la club a ascuns-o; Teodorescu Eugen, pentru activitatea pe care a desfășurat-o în Germania, în țară și în timpul detenției - demascare ce a fost făcută de Hoinic Dragoș și Savin Constantin. Demascări asemănătoare au mai făcut sute de legionari.

Folosirea acestei metode, a rezolvat în munca cultural-educativă, partea informativă, de anchetă și de restructurare a legionarilor. Această nu înseamnă că noi am neglijat munca informativă. Așa cum am arătat mai sus, în toată perioada cât s-a desfășurat munca cultural-educativă, am folosit agentura și toate metodele muncii noastre, pentru a cunoaște activitatea în întregime a legionarilor. Folosind termenii: munca informativă, anchetă și restructurare, arătăm că informațiile veneau în public, de la legionarii care cunoșteau activitatea celui care-și prezenta declarația, ancheta tot ei o făceau prin întrebările puse, iar noi făceam verificarea prin mijloace informative.

Legionarul fiind pus în situația de a-și face declarația publică, oferă mai multă garanție că spune adevărul și auzit fiind de zeci, de sute de oameni, nu este nici ușor să retracteze ceea ce a recunoscut. Avem o anumită garanție că ce s-a făcut este temeinic. Am avut cazuri când unii legionari ca: Nae Cojocaru, Gula Caranica, Bălănescu Gabriel, Călin Aurel, au făcut declarații formale, declarând activitatea cunoscută de organele noastre și plănind cum să se strecoare cu "suplete" - cum spun ei - prin munca cultural-educativă.

La început au fost mulți legionari care au încercat să inducă în eroare lucrătorii noștri. Numărul lor a scăzut pe parcurs în urma demascărilor și restructurărilor. În afară de legionarii ca cei amintiți mai sus, am avut și din aceia care au făcut declarații că ei se desolidarizează de organizația legionară, o condamnă dar rămân pe poziție creștină. Au fost și mai sunt legionari care spun că educația făcută în "Garda de Fier" de C. Z. Codreanu și Horia Sima, îi satisface și că ei rămân legionari. Numărul celor din ultima categorie, în Penitenciarul Aiud, se ridică la câteva zeci. Deși numărul lor este mic, totuși apreciem că prezintă pericol deosebit, întrucât sunt elemente fanatice, care nu fac nici un efort în scop de restructurare și nu renunță la activitatea lor criminală.

Dintre cei care au poziție legionară pe față, amintim pe Eugen Teodorescu, fost șef de județ legionar, trimis cu misiune de spionaj de Horia Sima în țară, care afirmă: "Nu voi renunța niciodată la organizația legionară, întrucât ar însemna să renunț la creștinism. Eu rămân legionar și creștin pentru că așa am fost educat și orice efort depus de Dvs., în vederea schimbării poziției mele, nu va avea ecou în sufletul meu".

IGHIȘAN NICOLAE, de profesie medic, fost în Germania, a declarat:

"Corneliu Codreanu și Horia Sima nu sunt criminali așa cum se afirmă la club. Eu îi iubesc și-i recunosc ca șefi, iar ideile lor vor fi întotdeauna în centrul preocupărilor mele. Niciodată nu voi putea renunța la ceea ce îmi este drag pe lume și anume la concepția legionară".

GHERASE AUREL, avocat, fost șef de grup F.D.C. a spus:

"Cei care fac muncă culturală în cluburi, sunt trădătorii legiunii și la timpul potrivit, vor fi pedepsiți ca atare. Eu nu pot să renunț la ideea de neam și legiune în care am fost educat - educație pe care o găsesc în conformitate cu aspirațiile mele politice. Sunt și voi rămâne legionar".

Dumitrescu Petre-Tache, muncitor C.F.R., atât în fața organelor noastre, cât și în fața masei de legionari, a declarat că se menține pe poziție legionară, fiind convins că este singura cale care va duce la "biruința neamului românesc". Afirmății asemănătoare au mai făcut: Constantinescu Jan, zis Fotograful, absolvent a patru clase elementare, element folosit în unele acțiuni de C. Z. Codreanu; Ștefănescu Alexandru, dulgher, fost șeful poliției Corabia; Frunză Constantin și alții. Numărul acestora este de 50 în Penitenciarul Aiud.

Legionarii din Penitenciarul Aiud, precum și țărâniștii, liberalii, social-democrații, frontieriștii și alții pe care i-am primit de la Penitenciarele Botoșani, Gherla și Delta s-au încadrat formal în munca cultural-educativă, acceptând să primească cărți, ziare, odihnă, ridicând pretenția la o alimentație mai bună, plimbare, tratament medical, fără a simți obligația să ia atitudine față de activitatea lor criminală din trecut.

Unde s-a făcut astfel de muncă cultural-educativă, s-a greșit grav și nu se recomandă. Noi știm că deținuții vor viața ușoară în detenție, știm de asemenea că în general ei vor să citească pentru a-și petrece timpul mai ușor, dar scopul muncii cultural-educative nu este acesta.

La Aiud au fost cazuri când deținuții au fost puși să joace piese ca: "Avarul" de Mollier [sic!], "O scrisoare pierdută" de I. L. Caragiale și altele. Lucrătorul nostru cultural-educativ, absolvent a 7 clase elementare, făcea pe regizorul și se exprima că deținuții au păreri foarte bune despre el, și-l cred un om foarte cult. La Gherla deținuții cântau la instrumente muzicale, făcând cuplete în clubul cadrelor, lecții de istorie despre luptele lui Mihai Viteazul, atât pentru deținuții C.R. români, nemți, unguri și alte naționalități.

De asemenea, în unul din cluburi, la Penitenciarul Gherla, unde erau mulți preoți maghiari și români, un inginer le ținea lecții despre cuptorul Siemens-Martin. Greșeli asemănătoare au fost și la Botoșani, Delta și în alte părți, unde țărâniștii, liberalii și legionarii citeau pe Sadoveanu, Caragiale, făceau revista presei și interpretau evenimentele politice după bunul lor plac.

Organele M.A.I. și ale procuraturii nu au izolat pe legionari și alții de societate pentru că nu au citit pe Sadoveanu, nu au jucat piesele lui Mollier [sic!] sau Caragiale, nici pentru că nu știau să cânte "Ciocărlia"; izolarea lor de societate s-a făcut pentru activitatea criminală dusă împotriva puterii populare și dacă așa este, se vede clar unde trebuie pus accentul în munca cultural-educativă.

La Penitenciarul Aiud, la cluburile intelectualilor, șefii legionari au fost puși să-și înfățișeze activitatea lor din trecut: demagogie, spionaj, jafuri, bătăi, crime, etc.

La cluburile muncitorilor și țăranilor, am pus pe legionari să judece și să analizeze ce-au căutat și ce-au găsit ei în "Garda de Fier". I-am pus față în față cu șefii și faptele lor.

La cluburile tineretului, am pus tinerii să arate cum au fost ruși de școală, familie și societate, cum au fost îmbăcșiți de misticism, împinși la supunere oarbă față de șefi, să spună singuri cum s-a operat pe creierul lor de eoipii, de către șefii legionari.

Pe preoți i-am pus în clubul lor să arate participarea clerului la activitatea legionară, să analizeze de pe poziția lor teologică, criminalitatea șefilor legionari, în frunte cu Corneliu Zelea Codreanu. I-am pus să vorbească despre cei cinci teologi care l-au ucis pe Stelescu, despre sutele de preoți care au însoțit cadavrele lui Moța și Marin, despre biserici și mănăstiri transformate în locuri de întâlnire pentru legionari și depozite de armament.

Pe medici i-am pus să studieze pe legionari din punct de vedere profesional-medical. Pe pictori, să picteze momente din activitatea criminală a legionarilor. Procedând astfel, am ajuns la declarații ca aceea a lui Hanu Traian, fost șeful poliției legionare din Alba Iulia, care a arătat cum a dobândit "Crucea Albă" de la Corneliu Zelea Codreanu, în timp ce era student la Cluj.

Savin Constantin, fost șeful poliției legionare la Galați, și apoi inspector de poliție, comandant legionar, a arătat cum a fost decorat de 4 ori cu "Crucea Albă" de C. Z. Codreanu.

Teodorescu Constantin, Banea Dumitru, Bulhac Andronic și alții au vorbit de asemenea, despre modul și faptele pentru care au fost decorați de C. Z. Codreanu.

Hanu Traian a arătat în declarația sa, că după concepția lui C. Z. Codreanu, bătaia aplicată adversarilor "Gărzii de Fier" era de trei feluri: prietenească, pentru spital și pentru morgă. A arătat cum, cu alți studenți legionari, reprezentanți ai Facultăților de litere, filozofie, medicină, drept și altele, au aplicat unui student bătaia de spital, pentru care faptă, comandantul legionar Ion Banea a făcut raport lui C. Z. Codreanu, cerând decorarea lor. C. Z. Codreanu a însărcinat pe Nicolae Totu, care avea o crimă la activul său, să adune garnizoana legionară din Cluj și să-i decoreze pe bătași, fapt ce s-a întâmplat.

Declarații demascatoare la adresa organizației legionare au făcut cei mai mulți legionari de la Aiud. Dăm citate din câteva declarații.

COSTEA IOSIF, fost comandant legionar, fostul șef al organizației legionare în perioada 1941-1944, a arătat printre altele:

"La fel ca fascismul italian și nazismul german, organizația legionară – copia fidelă a acestora – a avut ca primă deviză lupta împotriva comunismului, împotriva țăranilor și muncitorilor exploatați, lupta împotriva evreilor și a celorlalte naționalități, pe care aidoma nazismului le considera inferioare. Organizația legionară este vinovată că a pus în circulație și a menținut mitul infailibilității lui C. Z. Codreanu. A pus în circulație și a susținut politica și doctrina principiului rasist.

C. Z. Codreanu și urmașul său Horia Sima, sunt cele mai expresive figuri de criminali, pe care le-a cunoscut poporul român vreodată. Zadarnic mai încearcă unii să le mențină mitul – acesta a fost spulberat, iar ei ne sunt acum cunoscuți tuturor ca fiind cele mai odioase figuri pământești".

VICTOR IOAN-VOJEN, fost ministru la Roma în timpul guvernării legionare, vorbind despre șefii organizației legionare, a declarat:

"Seria crimelor a fost inaugurată de C. Z. Codreanu și continuată de Horia Sima, care moștenește această caracteristică. Horia Sima, pășind în politică ca unealtă a poliției secrete a lui Moruzov, încă din anul 1932, continuă aceeași carieră în serviciile secrete hitleriste.

După 23 August 1944, omul acesta fatal, pe care Hitler și Ribbentrop îl disprețuise și-l insultase, se pune din nou în slujba serviciilor de spionaj germane, creând guvernul trădător de la Viena și îndemnând la sabotaj și acțiuni criminale și în spatele armatei eliberatoare".

COCA DUMITRU, de profesie tâmplar, condamnat a doua oară la 20 ani M. S., a declarat:

"Cele mai mari atrocități imaginate vreodată, au fost comise de legionari. Exemplu era dat de șef. Am lucrat sub ordinele comandantului legionar Erhan Sebastian. Ne pune să înhăimăm oameni la căruță și să-i purtăm prin oraș; a legat pe rabinul din Câmpulung de barbă și l-a târat prin oraș; i-am jefuit de bunuri, le-am siluit femeile și acestea desigur în numele neamului, sub patronajul șefilor noștri".

ȘERBAN GHEORGHE, țăran, fost șef de cuib legionar, a declarat printre altele următoarele:

"Sălbatică a fost răzbuarea legionară pentru cei care n-au fost de acord cu legionarii. Eram șef la Hârșova, când moș Zagreb a venit în propagandă în anul 1936. Unul dintre muncitori, adresând lui Moș Zagreb cuvinte potrivnice propagandei legionare, acesta mi-a ordonat ca în «ziua biruinței» să-l lichidez. Într-adevăr, în anul 1940, respectivul a fost bătut schinuit în văzul lumii din oraș, după care a murit. Mă simt vinovat de cele întâmplate și de multe alte crime și asasinat, răzburări sălbate, care reprezintă inventarul cu care se poate lăuda legiunea «Arhanghelul Mihail»".

ARSU GHEORGHE țăran, a declarat la club următoarele:

"Adăpat la școala crimei, crescut și educat după modelul asasinilor C. Z. Codreanu și Horia Sima, după 23 August 1944 mi-am continuat în banda criminalului Gavrilă Ion, cu ai cărui membri am atacat armata, am jefuit și prădat G.A.S.-uri și G.A.C.-uri, am atacat și jefuit cetățeni pașnici, turiști și excursioniști".

SOTIRESCU ȘTEFAN fost student, fost șeful F.D.C., conducătorul tineretului legionar din închisoarea Alba Iulia a spus:

"Mi-am consacrat cea mai mare parte a vieții, organizației legionare. Am ajuns în situația tragică de a nu fi realizat nimic. Toate acestea se datoresc unei ideologii dezastruoase, care m-a dezumanizat. Eram elev de liceu când am primit în mână primul pistol și totodată ordinul ca grupul F.D.C. pe care-l conduceam, trebuia să pedepsească un cetățean. Eram educați să acționăm întocmai ca Decemvriștii și Nicadorii, așa zisii eroi legionari, pe care din ordinul șefilor, îi cântam și preamăream. Prin educația noastră devenisem criminali la vârsta cea mai fragedă, pentru satisfacerea poftelor unor capete fierbinți ca acelea ale lui Corneliu Zelea Codreanu și Horia Sima".

VASILIU CONSTANTIN, F.D.C.-ist, a arătat printre altele:

"Prima mea ispravă legionară a fost participarea la furtul de la Palatul C.F.R., când împreună cu alții am atacat casieria, furând de acolo suma de 16.000.000 lei. Această echipă de hoți – culmea ironiei – a fost denumită de conducerea legionară «cei patru evangheliști». Ni s-a cerut să răpim și personalități politice în stil gangsteresc american. Îmi vine să mă dau cu capul de pereți pentru negliobiile și crimele gândite și îndeplinite atunci.

Cel care m-a felicitat la proces, a fost Dl. Ilie Niclescu, spunând că după biruința legionară vor urma 3 zile și 3 nopți de răzbuare legionară. Culmea, acest fariseu face acum pe sfântul, se simte nevinovat".

DANCU CRISTOFOR, fost călugăr și redactor la ziarul "Buna Vestire", fost șef al tipografiei "Cernica", a declarat:

"Am amestecat biserica cu «Garda de Fier» intrat încât nu am mai putut distinge unde începe una și unde se sfârșește alta.

Clerul legionar, cu crucea într-o mână și cu pistolul într-o alta, purtând pe sub sutane manifeste și circulări legionare, a contribuit din plin la mascaradele și crimele organizate de legionari.

Otrava legionarilor a fost împrăștiată și de la catedrele facultăților de teologie din București, Sibiu, care aveau ca profesori o serie de legionari. Roadele

împletirii fanatismului legionar cu misticismul religios s-au materializat într-un cortegiu de jafuri, crime și atrocități, la care s-au dat, înainte de alții, Codreanu și Sima, sub puternica incitare a preoților. Pomelnicul de mitropoliți, episcopi, preoți, studenți, elevi de seminarii, în frunte cu un patriarh ca Nicodim Munteanu, au încurajat și sprijinit o adunătură de derbedei și negura miturilor legionare create cu ajutorul lor".

GAMALĂU FILARET călugăr, fost stareț al mănăstirii Rarău, într-un material intitulat "Arsenalul de la Rarău", pe care l-a prezentat în fața legionarilor, a arătat:

"Îmbăcșit de misticism și naționalism, stăpânit de ură față de ideile democratice, din dragoste pentru hitlerişti, am adăpostit în mănăstire ofițeri hitlerişti, i-am îmbrăcat în straie călugărești, le-am procurat acte false și i-am ajutat să treacă frontiera. Am adăpostit în mănăstire elemente legionare, care fugiseră de răspundere pentru faptele lor criminale; cu aceștia am participat la toate acțiunile criminale ale lor. Am procurat și păstrat în mănăstire pistole și muniții, pe care le-am dat apoi fugarilor din munți".

ANANIA VALERIU, preot-călugăr, fost bibliotecarul Mitropoliei București, fost șef de grup F.D.C., a spus:

"C. Z. Codreanu și-a început cariera politică printr-o crimă, el a generat, a încurajat un adevărat curent criminal legionar. Horia Sima a desăvârșit acest curent, pe care-l conduce și astăzi prin activitatea lui trădătoare de peste graniță.

Încercările legionarilor de a justifica crimele prin texte biblice se întemeiază pe deformări și interpretări false ale citatelor. Încercarea lui C. Z. Codreanu de a imprima crimelor caracter de jertfă nu are nici un temei.

Cei care am slujit biserica am acționat din plin, unii la început, alții și acum, pentru menținerea mitului legionar, am participat – unii direct la crime și jafuri – alături de legionari, cei mai mari criminali din istoria poporului român".

În activitatea de cluburi, accentul deosebit a fost pus pe declarațiile legionarilor cu activitate îndelungată. Cluburile au fost alcătuite în general din trei categorii de elemente: *apropiați nouă, oscilanți și recalitranti*.

Paralel cu activitatea de cluburi, am organizat combinații de camere, întâlniri sub diferite prețex, sub controlul nostru, am folosit pe diferiți legionari, din diferite stări sociale, pentru acoperirea agenturii și a celorlalte mijloace ale muncii noastre, am purtat discuții cu unii șefi legionari despre probleme banale, la care aparent le dădeam importanță deosebită; procedând astfel, am reușit în cea mai mare măsură să abatem atenția lor de la problemele ce ne interesau și care urmau să fie rezolvate.

Astfel am procedat cu Nistor Chioreanu, Ilie Niclescu, Bălănescu Gabriel, Cojocaru Nicolae, Călin Aurel și alții.

Un mijloc de educare a constituit și analizele lunare și trimestriale ale muncii productive și cultural-educative, ținute cu cei ce nu munceau. Prin discuții și ședințe, am obișnuit pe legionari să aibă poziție autocritică față de lipsurile proprii și critică față de lipsurile altora.

În toate ocaziile: discuții individuale cât și colective, am exploatat materialele referitoare la succesele poporului nostru, începând de la construcții, producția industrială, agricolă, continuând cu succesele echipelor culturale, sportive, etc.

În toată perioada desfășurării muncii cultural-educative, pe lângă activitatea de cluburi, am pregătit, pe etape, elemente din rândul foștilor conducători legionari, în scopul prezentării declarațiilor și demascării "Gărzii de Fier".

Astfel a fost pregătit Mircea Nicolau, absolvent al Facultății de Drept și Filozofie, fost inspector general de poliție, Nistor Chioreanu, avocat, fost șeful legionarilor pe țară, Ilie Niclescu, absolvent al Academiei Comerciale, fost șeful grupului "Răzleți".

(Va urma)

ȘEFUL GRUPULUI OPERATIV AIUD
Colonel de Securitate
Crăciun Gheorghe

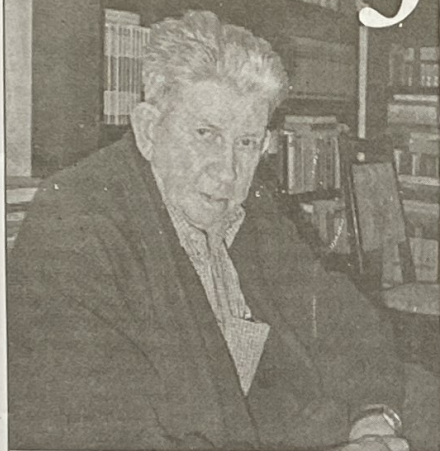

GABRIEL
CONSTANTINESCU

3

RĂSPUNSURI PE LUNĂ

Începând din numărul pe mai, d-l Gabriel Constantinescu, directorul Punctelor cardinale, răspunde lunar la trei întrebări adresate de colaboratorii sau cititorii revistei, pe teme politice și sociale de actualitate. Cei dornici să formuleze întrebări sunt invitați să le trimită la Redacție, prin poștă sau e-mail, până la jumătatea fiecărei luni. Întrebările (anonime sau semnate, conform dorinței celor care le formulează) trebuie să fie clare, concise și de interes cât mai general. Din fiecare lot lunar de întrebări, vor fi alese trei, primind răspuns în numărul din luna imediat următoare. (Redacția)

Înainte de a formula răspunsurile la cele trei întrebări lunare, trebuie să menționez faptul că, în vederea conturării unor răspunsuri cât mai convingătoare, am ales calea unei conlucrări cu un vechi și statornic colaborator al periodicului nostru, profesorul de istorie Nicolae Pop. O împreună-lucrare justificată prin faptul că, deși temele propuse se referă la realitățile prezentului din România, rădăcinile acestor realități trebuie adeseori căutate în trecutul mai apropiat sau mai îndepărtat al devenirii lumii românești în context european și mondial.

1. Cazul Elena Udrea este la ordinea zilei... Cum apreciați prestația doamnelor în politică, în general, și în politica românească, în particular?

Prezența și activitatea femeilor în viața politică e un fenomen relativ nou, a cărui evoluție e necesar a fi schițată pe scurt pentru o înțelegere a "cazului Elena Udrea". În viziunea creștină a vieții, Creatorul a destinat dintru început femeii un rol bine definit, cel de soție și mamă, în cadrul celei fundamentale în care se va consuma viitorul omenirii, familia.

Ieșirea din rolul firesc al femeii a fost un proces îndelungat, fenomen produs prin ceea ce este cunoscut ca un veritabil război al "emancipării femeii", adică al obținerii statutului de egalitate cu bărbatul în toate ipostazele existenței sociale. Accentul principal s-a pus pe dobândirea dreptului femeii de a ieși din cadrul restrâns al "căminului" și a se manifesta și participa la frământările și luptele desfășurate în Agora. A fost un război îndelungat, purtat uneori chiar cu violență, dar care, în cele din urmă, a fost câștigat de către "sexul frumos".

Lăsând la o parte Antichitatea și Evul Mediu, în Epoca Modernă primele "victorii" în lupta pentru "emanciparea femeii" au fost legate de Revoluția franceză și continuate apoi în secolul al XIX-lea, concretizându-se în obținerea dreptului de a participa efectiv la activitățile sociale și culturale. O victorie care va fi apoi urmată și încununată de obținerea drepturilor politice (dreptul la vot în 1907, în Norvegia, prima țară europeană care acordă acest drept, prima în lume fiind Noua Zeelandă, în 1889). Rând pe rând, statele europene și Statele Unite ale Americii vor renunța la discriminarea politică între femei și bărbați. În România, dreptul la vot acordat femeilor e obținut o dată cu instaurarea comunismului, astfel că după 1989 prezența femeilor în sfera activităților politice e o continuare directă a "tradițiilor" regimului comunist, Elena Ceaușescu constituind, de fapt, modelul femeii "emancipate" pe deplin.

Cu mici și nesemnificative excepții, calitatea de politician a femeilor angajate în sfera politicii românești nu a depășit cu nimic nivelul submediocr al colegilor bărbați. Privind de aproape "buchetul" de reprezentante ale "sexului frumos" angajate efectiv în politica dâmbovițeană, comparativ cu figuri gen Daniela Buruiană, Irina Loghin, Daciana Sârbu, Corina Crețu, Lavinia Sandu etc., etc., Elena Udrea reprezintă un caz aparte. O distincție pe care o subliniază politologul englez Tom Gallagher, a cărui

imparțialitate și cunoaștere a realităților politice românești nu pot fi puse la îndoială, în articolul intitulat "Canibalism de vară", apărut recent în cotidianul *România Liberă* (24 august 2009). Profesorul britanic de la Universitatea Bradford face următoarele aprecieri demne de a fi luate în seamă: "Doamna Udrea este unul dintre puținele personaje care au descins pe scena politică românească în ultimii ani. Considerată îndeobște o «nucă tare» [...], luptă ca o leoaică încolțită pentru a-și păstra jobul și ministerul. Posedă multă încredere în sine [...], drept pentru care nu aduce o clonă ieșită din laboratoarele de partid. [...] Departe de mine intenția de a o portretiza pe Elena Udrea drept o Ioana d'Arc a PDL [...], dar ținta anchetatorilor parlamentari nu este ea, ci Traian Băsescu, a cărui impredictibilitate continuă să dea fiori destulora".

În timp ce Elena Udrea și prezumtivele ei "abateri" sunt "analizate și întoarse pe toate fețele de «specialiști, analiști și politologi» aflați în solida «Antenelor» lui Dan Voiculescu și a «Realității» lui Sorin Ovidiu Vântu, să aflăm și cine este «inchizitorul-șef» aflat în fruntea comisiei parlamentare de anchetă în «cazul Elena Udrea». La o privire cât de cât atentă a unui observator de bună-credință, se conturează cu claritate faptul că sentința a fost dată înainte ca ancheta să fi ajuns la concluzii incriminatoare. Semnificativ pentru înțelegerea stării lucrurilor în acest caz e profilul politic și moral al celui cărui a s-a încredințat misiunea de «inchizitor-șef» în acest proces, deputatul național liberal – și al doilea personaj aflat la conducerea PNL, după Crin Antonescu – Ludovic Orban. Fost ministru al Transporturilor, fost administrator la ROMINSERV (firmă membră a holding-ului ROMPETROL, al cărui acționar principal e Dinu Patriciu, ce l-a și instalat drept șef al ofensivei anti-Băsescu), Ludovic Orban a făcut eforturi disperate pentru a se remarca, prin trivialitate deșănțată, în ochii adevăratului șef al PNL, Dinu Patriciu, față de care și-a dovedit fidelitatea în perioada izbucnirii scandalului ROMPETROL. Tatăl lui Ludovic Orban a fost securist în perioada cea mai neagră și mai plină de blestemăii a Securității, «măcelarul din Brașov», renumit pentru sadism și maniac al bătailor crunte. A fost dat afară în perioada anilor 60, când aparatul încerca să-și schimbe fața. A fost arestat pentru furt. A făcut pușcărie la Codlea, ceea ce nu l-a oprit pe fiu-său Ludovic să-și dorească să servească Partidul, astfel că după absolvirea Facultății de Tehnologie a Construcțiilor de Mașini din Brașov, în 1998 și-a propus să intre la «Ștefan Gheorghiu». După revoluție se metamorfozează în liberal și se înscrie la continuatoarea școlii de activiști de partid «Ștefan Gheorghiu», Școala Națională de Studii Politice și Academice (SNSPA), instituție fondată de ofițeri Securității și activiști Partidului Comunist.

Și acum faptele. Acest detestabil personaj, împreună cu alți patru deputați aparținând PSD și PNL din cadrul comisiei parlamentare de anchetă pun la cale complotul prin care Elena Udrea urma să fie decapitată politic și totodată președintele Traian Băsescu să fie compromis. Conversația în care se «aranjau» detaliile acestui act samavolnic a fost interceptată și pusă la dispoziția presei, care o face publică. Consecința firească a acestei deconspirări ar fi trebuit să fie dizolvarea comisiei de anchetă și condamnarea morală a acestei acțiuni degradante, care venea să confirme încă o dată josnicia clasei politice românești în cea mai mare parte a ei. Urmările acestei dezvăluiri sunt încă o dovadă a nivelului de (i)moralitate din politica dâmbovițeană. În cvasitotalitatea lor, analizele cazului se concentrează nu asupra conținutului interceptării, ci asupra celor ce s-ar fi făcut vinovați de instrumentarea ei. Se pare că punctul de vedere al aceluiași Tom Gallagher în privința acestui caz oglindește cel mai bine și mai aproape de realitate atmosfera în care se sufocă societatea românească. Iată ce spune politologul englez: «Atât înregistrarea clandestină a unei comisii parlamentare de anchetă, cât și abjectele discuții dintre membrii ei ne înfățișează un Parlament tributar exclusiv intrigilor».

Cât privește partea finală a întrebării, despre prestația «doamnelor» în politică, în general, și în politica românească, în particular, trebuie să precizăm faptul că ea conține o gravă eroare. Femeilor implicate în viața politică românească nu li se (prea) poate atribui calificativul de *doamne*. Calitatea de *doamnă* presupune o anumită distincție sufletească, un ridicat nivel de moralitate și apartenența la o aristocrație a spiritului, însușiri care nu se pot atribui femeilor actualmente active în legislativul sau executivul țării. Conduita marii majorități a acestora este mult mai aproape de mahalagism, neînscrind-se în cadrele unui comportament sobru și neonorând pretențiile de reprezentante ale electoratului român.

2. Se pare că, printr-un recent Comunicat al FRFDPLA, semnat și de părintele Iustin Pârnu, și de maestrul Dan Puriș, s-a căzut la pace pe tema complexului memorial de la Aiud, care va cuprinde și mânăstire, și centru de martirologie. Care credeți că vor fi factorii decisivi în realizarea acestui proiect comun?

În capitolul intitulat «Culisele temnițelor Suceavă, Pitești, Gherla și Aiud» din lucrarea *Securitatea, Poliția politică, Dosare, Informații* întocmită de general (r) Neagu Cosma, într-o succesiune de încercări de justificare a ororilor petrecute în anii regimului comunist în sistemul penitenciar din România, autorului îi scapă formularea unei licăriri de adevăr: «Ceea ce s-a petrecut acolo este cu adevărat odios, numai niște minți bolnave puteau imagina și practica torturile la care au fost supuși mulți deținuți!». Precizăm că autorul menționatei lucrări, prin funcția deținută în aparatul de represiune al regimului comunist – Securitatea –, a avut prilejul să cunoască, până la ultimul detaliu, fărâdelegile și crimele comise de Partidul Comunist în acțiunea de aneantizare fizică și morală a tuturor celor care s-au opus tentativei de distrugere a neamului românesc.

După evenimentele din decembrie 1989 s-ar fi impus dezvăluirea întregului adevăr despre aceste orori de către puterea politică nou instaurată. Cum însă în România, spre deosebire de Ungaria, Cehoslovacia și Polonia, nu s-a întâmplat o revoluție anticomunistă, ci doar o lovitură de stat și o «rotire de cadre» prin care s-au păstrat vechile structuri, drapate însă oportunistic în culorile unei «democrații originale». În locul aducerii la lumină a faptelor petrecute în trecutului apropiat și a așezării lor în memoria firească, regimul cripto-comunist s-a opus sistematic dezvăluirii grozăviilor petrecute în anii în care ideologia marxist-leninistă se străduia din răspuși (și uneori chiar reușea) să încețoșeze și întunece mințile unor întregi generații. Neîmplinindu-și cuvenita menire și neîntreprinzând cu responsabilitate, curaj și dăruire o activitate laborioasă de restituire a adevărului despre trecutul recent, numeroși istorici de profesie au adoptat o atitudine condamnabilă de neîmplicare. În lipsa unei acțiuni sistematice pentru cunoașterea adevăratului chip al regimului comunist, misiunea a fost preluată de către mărturisitorii trecuți prin temnițe și lagăre. Toate scrierile mărturisitoare ajută la dezvăluirea și cunoașterea ororilor, dar dintre acestea se detașează cele care fie abordează realitatea sistemului concentraționar în ansamblul său, cum este lucrarea lui Ion Ioanid *Închisoarea noastră cea de toate zilele*, fie dezvăluie în detaliu multe dintre cele mai cumplite aspecte ale fărâdelegilor și crimelor petrecute în temnițele comuniste. Din a doua categorie menționăm *Masacrarea studenților români*, mărturia lui Octavian Voinea (cel cărui destinul l-a hărăzit să trăiască «experimentul Pitești»), cărui i-a supraviețuit, și să cunoască toată monstruoșitatea campaniei de lichidare a tineretului studios. Din aceeași categorie fac parte memoriile lui Marcel Petrișor, *Frontul*

13. *Convorbiri din detenție.* Autorului i-a fost dat să treacă prin unul dintre cele mai cumplite episoade din temniță: zidirea de vii a 16 deținuți sortiți exterminării, dar de unde, ca printr-o minune, au supraviețuit 6 dintre cei ce trebuiau uciși în «Casimca» de la Jilava.

Lipsa unor acțiuni sistematice și organizate pentru cunoașterea abuzurilor regimului comunist în ansamblul lui a împiedicat instalarea în rândurile opiniei publice românești a unei mentalități și a unei stări de spirit ferme de împotrivire în masă și de condamnare a regimului și sistemului. Dintre toate urmările acestei carențe, cea mai gravă e aceea că în școli tineretul nu a fost luminat asupra adevăratei fețe a comunismului, ceea ce ar fi putut duce la formarea unor generații capabile să se opună categoric tentativelor și acțiunilor de anihilare a conștiinței naționale și de distrugere a temeiurilor învățături creștine ca bază a vieții morale. Încercările de a împlini această misiune de cunoaștere a trecutului comunist în România, precum serialul TV «Memorialul durerii» sau înființarea Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului în România, au rămas doar tentative palide în context.

Or, inițiativa și demersurile pentru înființarea unui Centru de Martirplogie la Aiud au meritul de a-și asuma menirea, deși tardivă, de a împlini o misiune imperios necesară. Pe de o parte, dezvăluirea atotcuprinzătoare a adevărului și aducerea lui la cunoștința întregii opinii publice, iar de altă parte implicarea Bisericii în tragedia celor care s-au jertfit pentru Neam și Credință, cu pomenirea lor conform rânduielilor liturgice, va avea urmări benefice pentru purificarea conștiinței românilor de toate născuțeniile la care a fost supusă în anii comunismului ateu, ca și ai influențelor negative venite din Occidentul secularizat și consumist, care se îndepărtează din ce în ce mai puternic de temeliile lui creștine.

Strânsa colaborare între Biserică și Laicatul, înfăptuită sub egida a două personalități de excepție, Părintele Iustin Păruș, Starețul Mănăstirii Petru Vodă, și maestrul Dan Puric, poate fi o garanție că proiectul Complexului Memorial are șanse de izbândă. În acest context, faptul că a fost ales Aiudul ca loc al unui asemenea așezământ are valoare de simbol, Aiudul fiind epicentrul cumplutului proces de exterminare a elitelor românești. Garanția succesului unui astfel de demers depinde însă de mai mulți factori, și nu în ultimul rând de munca acerbă a unui nucleu de tineri cercetători dedicați cu adevărat împlinirii misiunii încredințate. Aceste persoane există deja, inclusiv în mediul monahal; ceea ce este necesar a fi împlinit e adunarea la un loc a competențelor și eforturilor lor.

Implicarea unor cercetători tineri, care și-au dovedit calitatea de slujitori dezinteresai ai dezvăluirii adevărului, ne duce la convingerea că realizarea proiectului e deplin realizabilă. Toate marile înfăptuiri ale lumii creștine au presupus așezarea la temelii a dăruirii jertfelnice și lucrătoare a multor generații successive, pătrunse de convingerea că truda lor nu este doar utilă, ci și o garanție că existența neamurilor ca realități metaistorice va continua. O dăruire care a înfruntat opresiunea criminală a internaționalismului comunist, continuat în prezent de nu mai puțin dizolvanta concepție a unui globalism menit să transforme întreaga umanitate într-o masă amorfă, alcătuită din indivizi depersonalizați, pentru care doar bunurile materiale, banul și progresul tehnic ar trebui să rămână zeități la care să se închine.

3. Mazoneria obsedează tot mai mult o anumită parte a opiniei publice românești. Cât vi se pare psihoză conspiraționistă și cât adevăr efectiv în această stare de lucruri?

În legătură cu începuturile acestei organizații secrete, Francmazoneria, s-au întocmit numeroase studii, dintre care unele merg chiar până la a-l considera pe regele Solomon părintele ei. Cei mai mulți autori leagă însă istoria nașterii Francmazoneriei de perioada apogeei construcției catedralelor creștine în Europa apuseană. Cercetătorii fac distincția între Francmazoneria «operativă», cea a breslelor de arhitecți și constructori din Evul Mediu, și Francmazoneria «speculativă». Aceasta din urmă își are originea în tentația de la începuturile Evului Modern, manifestată de personalități de cultură care pe de o parte simțeau nevoia de a se

separa de masa vulgară, iar pe de altă parte considerau că lor li se cuvine să hotărască destinele și evoluția omenirii. Pretinzând că «soluțiile» lor privind organizarea lumii și conducerea acesteia sunt superioare viziunii Bisericii Creștine, au stârnit bănuiele și opoziția Papalității. Între începutul secolului al XVIII-lea și începutul celui de al XX-lea, Francmazoneria a fost condamnată de către Biserica Catolică în 12 luări de poziție. Ulterior a fost condamnată și de multe dintre Bisericile Ortodoxe.

Cât privește pătrunderea acestei organizații secrete în lumea românească, o dată plauzibilă este aceea a momentului revenirii în Țara Românească a fostului secretar al lui Constantin Brâncoveanu, italianul Antonio Maria del Chiaro, de această dată în slujba lui Constantin Mavrocordat. Afirmarea efectivă în lumea românească a Francmazoneriei se produce în veacul al XIX-lea, o dată cu revenirea în țară a tinerilor care și-au desăvârșit pregătirea intelectuală în Franța, țara în care ideile și acțiunile masonice au marcat «succese» deosebite începând cu 1789.

Întreaga pleiadă a generației «pașoptiste» — frații Goleacu, Nicolae Bălcescu, Mihail Kogălniceanu, Ion Ghica, Vasile Alecsandri, Costache Negruzzi, Costache Negri, Alecu Russo, Ion Brătianu, C. A. Rosetti, Ion Heliade-Rădulescu, Christian Tell, Ion Cămpineanu, Gheorghe Magheru etc. — au fost masoni a căror inițiere s-a făcut în străinătate. Se pare că resortul intim al acestor personalități ilustre ale culturii și istoriei românești a fost convingerea că pot folosi posibilitățile structurilor masonice europene în vederea sprijinirii luptei românilor în direcția afirmării naționale, a împlinirii idealurilor de unitate și independență. Altfel spus, pentru elitele românești ale celei de a doua jumătăți a secolului al XIX-lea, apartenența la Francmazonerie a constituit un mijloc de împlinire a idealurilor naționale și nu un scop în sine. Această atitudine față de Francmazonerie a elitelor românești și mai dominată până la sfârșitul Primului Război Mondial și înfăptuirea Marii Uniri. După realizarea acestui ultim mare ideal național, relația dintre elitele românești și Francmazonerie se va modifica radical. De data aceasta structurile masonice (europene și mondiale) se vor folosi de personalitățile din România Mare pentru atingerea scopurilor lor nemărturisite. Dacă înainte de Primul Război Mondial, sprijinirea emancipării și afirmării națiunilor a constituit un argument pentru desființarea imperiilor multinaționale existente la acea vreme, după dezmembrarea acestora, noile state naționale nu s-au mai bucurat de sprijin masonic. Și cum țelul final al Francmazoneriei este dominația mondială, desființarea statelor naționale și resorbirea lor în uniuni globalizante de obediență masonică a devenit noul obiectiv, în direcția împlinirii căruia eforturile masonice s-au desfășurat cu toată energia. În acest nou context, elitele naționale, politice și culturale, au devenit principalele instrumente utilizate în vederea atingerii scopului final urmărit de către Francmazonerie: dominația mondială. Carol I — Rege al României, Nicolae de Hohenzollern — Principe, Constantin Argetoianu, Nicolae Titulescu, Mihail Sadoveanu, Mihail Ralea, George Valentin Bibescu — Principe, Ioan (Jean) Pangal, Horia Hulubei sunt doar câteva dintre personalitățile care ilustrează aservirea elitelor de către țelurile mondialiste ale Francmazoneriei.

După Al Doilea Război Mondial, în rândurile francmasonilor români se disting trei categorii. Prima este ilustrată prin M. Sadoveanu, M. Ralea și H. Hulubei, care s-au alăturat deplin regimului comunist nou instaurat. A doua grupare, din rândul căreia cităm doar pe Jean Pagal și Marcel Schapira, este alcătuită dintr-un mare număr de francmasoni români aflați la Paris între anii 1947-1966, cuprinși într-o lungă listă în lucrarea lui Radu Comănescu și Emilian M. Dobrescu intitulată *Istoria Franc-Mazoneriei Universale* (1926 — 1960), dar și în *Istoria Franc-Mazoneriei Române* (1734 — 1991). Gruparea de la Paris s-a remarcat prin eforturi susținute de a împiedica unificarea exilului românesc în lupta împotriva subjugării României intereselor sovietice. Această grupare a urmărit îndepărtarea de la o acțiune concertată cu caracter anticomunist nu numai a elementelor de extremă dreaptă, ci și a celor grupate în jurul guvernului Nicolae Rădescu. Urmările acestei nesăbuite atitudini a fost menținerea dezbinării în rândurile exilului românesc și ineficiența luptei anticomuniste. Prin permanentizarea disputelor în rândurile exilului românesc, s-a instalat și o totală neîncredere a puterilor occidentale, în perioada războiului rece, într-o contribuție eficientă a acestui exil în confruntarea

cu regimurile comuniste. Și, în sfârșit, o a treia categorie, mai puțin numeroasă, e cea alcătuită din cei rămași în țară, dar care au refuzat colaborarea cu regimul comunist și au înfruntat aceeași soartă cu contestatarii acestuia, urmarea fiind catalogarea lor ca uneltori împotriva noii ordini sociale și întemnițarea multora dintre ei (cazul Alexandru Paleologu).

O dovadă că Francmazoneria a reprezentat o forță reală, capabilă să intervină în desfășurarea evenimentelor de mare semnificație, de la sfârșitul secolului XVIII până spre sfârșitul secolului XX, o constituie faptul că personalitățile care își leagă numele de nașterea Statelor Unite ale Americii, de Revoluția franceză, de constituirea statelor naționale europene — Germania, Italia, România — au fost masoni. Încă de la începuturile moderne ale istoriei masonice, nume ilustre ca Frederic II cel Mare — Regele Prusiei, Iosif II — Împăratul Austriei, Napoleon III — Împăratul Franței, Garibaldi etc., precum și oameni de cultură de talia lui Mozart, Goethe, Lessing etc. erau și ei masoni. Dovada cea mai convingătoare că de-a lungul timpului capacitatea Francmazoneriei nu s-a modificat (diminuat) este aceea că cele două mari personalități care și leagă numele de deznodământul celei de a doua mari conflagrații mondiale, Churchill și Roosevelt, aparțineau structurilor masonice. Să mai menționăm faptul că una dintre cele mai importante loji masonice care funcționează în SUA este Loja *B'nai B'rith* («Fiii Frăției»), exclusiv iudaică, întemeiată în 1843 la New York, care și ascunde adevăratele țeluri sub afirmații de uz public conform cărora ar fi fost întemeiată pentru promovarea acțiunilor umanitare în lumea evreimii. (Numără azi circa 350.000 de membri, dintre care 300.000 trăiesc în SUA.)

În realitate, în spatele propagandei mondiale care utilizează sloganuri «democratice», lumea este dominată și condusă de grupuri restrânse de «aleși», care acționează în ramuri / structuri diferite ale Francmazoneriei și din care fac parte cvasitotalitatea personalităților cu rol de decizie în privința soartei umanității. Așa sunt, de pildă: **Comitetul celor 300** (care reprezintă întregul sistem bancar mondial și cuprinde exponenții cei mai importanți ai națiunilor apusene); **Council of Foreign Relations** (GFR — «guvernul nevăzut al SUA» sau «Ministerul pentru Afaceri Externe al lui Rockefeller»); **Grupul Bilderberg** (organizație secretă compusă din circa 120 de membri, reprezentând vârful politic și economico-finanțiar ale Europei Apusene, Statelor Unite și Canadei); **Comisia Trilaterală** (organizație secretă fondată în 1973 de către David Rockefeller și Zbigniew Brzezinski, ca alternativă la ONU și cu rol de «guvern mondial»).

Cum însă datorită unor indiscreții și a unor investigații îndrăznețe, o parte din țelurile și identitatea celor care servesc aceste organizații au devenit cunoscute marelui public, pentru a deturna atenția, curiozitatea, cunoașterea și înțelegerea de la adevărata componență și mai ales de la adevăratul rost al Francmazoneriei și ramurilor ei, cel puțin în România, dar probabil și în celelalte țări europene, s-au întreprins acțiuni menite să oculteze realitatea în continuare. În acest scop, pentru a susține pretenția că Francmazoneria nu are nimic de ascuns și că singurele ei scopuri sunt faptele umanitare, au fost puse la dispoziția celor mulți și naivi spectacole de gust îndoielnic prin care simulare de temple masonice și-au deschis porțile pentru vizionarea de expoziții cu însemne și alte materiale de recuzită, prin care se pretinde că se desfășoară activitatea organizațiilor masonice. În realitate, însă, procesul de racolare a elitelor politice și culturale se desfășoară cu aceeași intensitate ca în trecut, iar numele și rolul celor convingși să servească adevăratele țeluri ale mazoneriei rămân în continuare tainice și bine păzite. Credem că, ori de câte ori constatăm manifestări anticreștine și antinaționale de susținere a globalismului mondialist dizolvant, în care sunt angrenate personalități ale politicii și culturii românești, nu greșim dacă le suspectăm nu doar de simpatie pentru scopurile destructive masonice, ci chiar de apartenență și lucrare efectivă pentru atingerea acestor ținte. Că se mai și exagerează uneori, aceasta este o altă discuție.

Facem încă o dată apel către abonații care nu și-au achitat abonamentele pe anul în curs: fie să le achite urgent, fie să ne confirme, telefonic sau în scris, că nu mai sunt interesați să primească revista. (Redacția)

1909 • CENTENAR CONSTANTIN NOICA • 2009

La centenerul lui Noica

Noica s-a născut în comuna Grosu, județul Teleorman, la 25 iulie 1909¹. Învăță la Liceul „Dimitrie Cantemir” și apoi la „Spiru Haret”, după care este student la Facultatea de Litere și Filosofie și devine un apropiat al filosofului Nae Ionescu, simpatizant al legionarilor, alături de Mircea Vulcănescu, Constantin Floru și Virgil Bogdan. Și-a continuat studiile în Franța și Germania. A lucrat ca bibliotecar la catedra lui P. P. Negulescu, ca redactor-șef la publicația legionară *Buna Vestire*, ca referent la Institutul Român din Germania. Se întoarce în țară după 1941 și rămâne, cu toate că avea posibilitatea de a pleca din România, să îndure urgia comunistă. Din 1949 are domiciliu forțat la Câmpulung, iar din 1958 este arestat și condamnat la 25 de ani de închisoare, fiind eliberat în 1964.

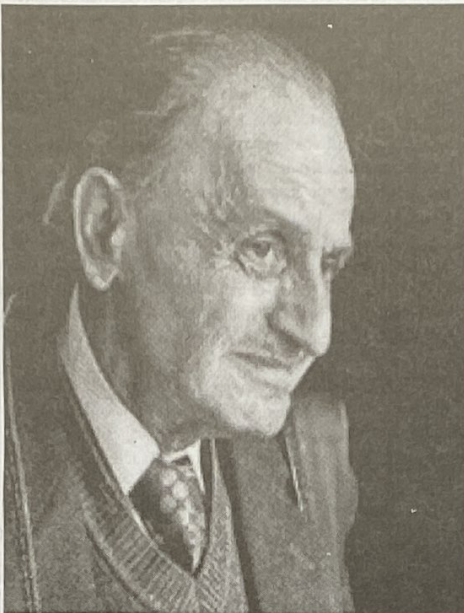
Până în 1944 Noica a reușit să publice opt cărți, primele șase de istoria filosofiei, un jurnal cu planuri pentru viitor și o lucrare, *Pagini despre sufletul românesc*, în care este conturată viziunea unei filosofii cu specific național. A făcut destul de puțin, s-ar putea spune, pentru a fi apreciat ca filosof. Dar aceștia nu au fost decât primii zece ani de manifestare a vocației de cărturar, Noica dovedindu-se, în schimb, un mare publicist (aproape 300 de articole până în 1934 și peste 800 până la sfârșitul vieții, care l-au făcut cunoscut). Astfel încât, chiar după cinci ani de tăcere (1944-1949), arestarea lui a fost un eveniment cu ecouri naționale și internaționale deosebite, care i-au creat o anumită faimă și, cel puțin în ultimii ani de închisoare, un tratament care i-a permis să rămână în viață.

Cert este că, după eliberare (1964), fără a întreprinde ceva deosebit, era considerat cel mai important intelectual, atât față de cei vechi, care mai scăpaseră de urgia comunistă, dar care, fie de teamă (ca Vasile Băncilă), fie din cauza vârstei (ca Ion Petrovici) sau a lipsei de popularitate (Anton Dumitriu), trăiau mai mult ascunși, cât și față de cei noi, care, cu excepția unor scriitori, nu erau apreciați, în ciuda funcțiilor deținute și a posibilităților (publicistice și profesionale) de a-și face popularitate.

Credincios programului său din *Jurnalul filosofic* (1944), de a se adresa tinerilor, cu riscul, dovedit ulterior real (din dosarele Securității), de a reedita motivele pentru care a fost arestat, după angajarea la Centrul de Logică al Academiei, în legătură cu activitatea de traducător din comentariile grecești ale logicii lui Aristotel, dar și independent de aceasta, Constantin Noica s-a ocupat cu organizarea unor „grupuri” (cum erau numite în dosare) de tineri pe care încerca să-i instruiască, să le trezească interesul pentru anumite teme, probleme, domenii de cercetare și chiar profesii, printr-o metodă proprie, de tip socratic, de interogație stimulativă, de exemplificare și chiar de exersare. Astăzi există lucrări speciale de metodologia cercetării științifice, de perfecționare a muncii intelectuale, de informare și documentare, dar care lipseau pe atunci și, în plus, nu sunt atractive fără exercitarea lor. Este cu totul altceva, de exemplu, să te apuci să înveți limba greacă veche sau germana de unul singur sau cu un profesor oarecare, față de situația în care îți trezește cineva interesul pentru o anumită lucrare, pentru traducerea și pentru interpretarea ei. Iar acea persoană este dispusă, în propriul tău interes, să te ajute în mod operativ.

Având cunoștințe temeinice în toate domeniile științei și ale culturii, dar mai ales în filosofie și literatură, Noica era capabil să întrețină relații „de grup”, în realitate un fel de seminarii, cu tineri din orice domeniu, și chiar a făcut-o, creându-și o mare popularitate. Știa, în mod diferențiat, să întrețină astfel de relații și cu persoane mature și chiar vârstnice, pe care le antrenă la tot felul de activități de creație, de cercetare, de traducere și interpretare. Datorită strădaniei sale s-a desăvârșit traducerea operei lui Platon, traducerea fragmentelor din presocratici, din opera lui Aristotel, din comentarii grecești ai logicii aristotelice, din Kant și din Hegel, din Cantemir, din Teofil Coridaleu, la multe dintre acestea Noica lucrând efectiv.

În cadrul activității sale de valorificare a culturii universale și a celei românești se înscrie și interesul lui Constantin Noica pentru Mihai Eminescu, pe care îl considera „omul deplin al culturii românești”. La început a fost captivat de traducerea lui Eminescu din *Critica rațiunii pure* a lui Kant. A fost uimit de sârguința și tenacitatea poetului care, la douăzeci de ani, se încumetase să traducă cea mai grea carte a filosofiei germane. Și a făcut-o într-un mod exemplar. Cu această ocazie a cercetat și manuscrisele, așa-numitele

În vara aceasta s-au împlinit o sută de ani de la nașterea filosofului Constantin Noica (1909-1987). Într-o țară mai puțin aservită intelectual și mediatic ideologiilor dominante (după a căror grilă stângistă Noica trece drept „reacționar” și „protocronist”), întregul an 2009 s-ar fi cuvenit decretat oficial ANUL NOICA, fiind vorba de cel mai important cărturar și gânditor din România celei de-a doua jumătăți a secolului XX. În devertebrata lume românească de azi, pe fondul singurei crize care ne preocupă efectiv (cea economico-financiară), evenimentul – în pofida citorva manifestări izolate, fără ecou semnificativ (în cadrul Bookfest 2009, în cadrul unei secțiuni a Academiei, în cadrul Muzeului Literaturii Române, în cadrul Cercului Noica sau al citorva reviste culturale de tiraj modest) – a trecut însă aproape neobservat, cel puțin la nivelul publicului mai larg. Nici măcar discipolii consacrați ai filosofului nu s-au sinchisit prea tare, părint mai degrabă a se conforma „prudent” (inclusiv pe linie editorială) embargo-ului impus de establishment. Nici cu acest prilej deosebit nu s-a produs necesara revizuire și resuscitare a imaginii lui Noica, mai ales în conștiința tinerii generații.

Îi mulțumim d-lui acad. Alexandru Surdu pentru textul destinat revistei *Puncte cardinale* (nu fără regretul că, dintr-o nefericită nesincronizare, n-a putut apărea încă din numărul trecut).

(Redacția)

„caiete” ale poetului, și a văzut că acestea reprezintă, prin alcătuirea lor, ca și prin conținut, ceva cu totul deosebit pentru literatura universală, ceea ce l-a determinat să înceapă o adevărată luptă pentru publicarea lor integrală, facsimilată. Și această „luptă” era primejdioasă pentru vremurile acelea, din pricina scandalurilor iscate de publicarea scrierilor lui Eminescu, considerate antisemite, cu toate că, în „caiete” acelea, nu era vorba despre așa ceva. În genere, chiar din timpul vieții poetului nostru național și până în zilele noastre, au existat admiratori și detractori ai lui Eminescu, indiferent de coloratura lor politică și de naționalitatea lor. Datorită poziției sale și a scrierilor sale despre opera lui Eminescu, Noica a reușit să impună, după criteriul *pro* sau *contra* lui Eminescu, distincția dintre patrioții români și trădătorii de țară. Visul lui Constantin Noica s-a realizat abia în zilele noastre: au fost facsimilate, într-o ediție monumentală, *Caietele lui Mihai Eminescu*.

Mai important decât toate acestea este faptul că Noica, în ciuda atâtor activități, nu și-a abandonat niciodată preocupările filosofice. Or, după petrecerea sa din această lume, ceea ce a rămas este opera. S-a petrecut, însă, exact contrariul așteptărilor lui Noica și ale oricărui creator. După un secol de la nașterea sa, cu excepția câtorva care l-au cunoscut, majoritatea l-au evocat ca persoană colocolială, interesați de amintiri și mai mult de atitudinile politice din tinerețe, condamnabile după aceștia, dovedindu-se, cum au și declarat-o (că n-au învățat nimic de la Noica), cu totul nepăsători și chiar ostili concepțiilor sale filosofice (învechite cu mult de pe când le-a scris). Te poți întreba: ce căutau oamenii aceștia în preajma lui Noica, dacă nu-i interesa ceea ce publica el?

Or, Noica publica lucrări care l-au făcut celebru, independent de „grupurile” pe care se străduia să le orienteze către ceva pozitiv. Putea să n-o facă, și opera lui rămânea aceeași. Îi aparțin, în filosofia românească, pe linia tradițiilor noastre, rezultate în domeniile: istoria și teoria categoriilor; rostirea filosofică românească; sistemul filosofic al *Devenirii într-o ființă* și logica hermeneutică. Ultimele trei sunt contribuții majore, originale.

Institutul de Filosofie și Psihologie „Constantin Rădulescu-Motru” al Academiei Române publică, în contrast cu volumele de amintiri despre ce făcea Noica în timpul liber, în seria *Studii de istorie a filosofiei românești*, un volum omagial de cercetări asupra operei filosofice a lui Constantin Noica.

Academia Română, la sesiunea comemorativă la care au participat, ca invitați de onoare, membri ai Asociației Foștilor Deținuți Politici din România și ai Fundației „George Manu”, acordându-i cinstită cuvenință, ca membru *postmortem* al Academiei Române, a constatat cu regret faptul că, din cauza dreptului de autor, care aparține unuia dintre „grupurile” amintite, Academiei Române i-a fost interzisă publicarea operei filosofice a lui Constantin Noica. Copyright-ul capitalist se dovedește mai tare decât cenzura comunistă!

Opera lui Constantin Noica se găsește, însă, în marile biblioteci, iar numele său va rămâne scris cu majuscule în istoria filosofiei românești, în care el a reușit, încă din tinerețe, să calce cu dreptul, cum îi plăcea să spună.

Acad. Alexandru SURDU

¹ „Viața din a cărei substanță au apărut proiectul și cauza lui Noica începe pe 12 iunie 1909. Iar în catafifele aflate în arhiva primăriei locale, la rubrica destinată nou-născutului Constantin Noica, în dreptul locului de naștere, este trecut satul Vitănești din comuna Grosu, județul Vlașca (astăzi județul Teleorman). Cu toate acestea, atunci când ne referim la data de naștere a lui Noica, ziua pe care o pomenim cel mai des e cea de 25 iulie 1909. Explicația e simplă: în anul 1929, statul român avea să adopte calendarul gregorian (Biserica Ortodoxă va adopta același calendar trei ani mai târziu) și, grație decalajului de 13 zile față de calendarul iulian, toate datele anterioare anului 1929 aveau să primească un surplus de 13 unități. Cum cele două calendare au fost folosite multă vreme în paralel, din nevoia de a evita confuziile cronologice, tradiția culturală a consacrat în cazul lui Noica folosirea ambelor date de naștere – 12 iulie și 25 iulie –, pentru ca în ultimele decenii cea de-a doua variantă să se impună treptat” (Sorin Lavric, *Noica și Mișcarea legionară*, Ed. Humanitas, Buc., 2007, pp. 12-13). E obscur de unde va fi scos d-l Mircea Martin, autorul articolului despre Noica din *Dictionarul general al literaturii române* apărut sub egida Academiei Române (L/O, Ed. Univers Enciclopedic, Buc., 2005, p. 642), data de... 24 iulie! [Nota R. C.]

Luna septembrie fiind aceea a începutului de an școlar, includem în acest număr mai multe materiale privitoare la problemele învățământului românesc după 20 de ani de "reformare" democratică. Dincolo de formalism, indolență și corupție, o problemă care continuă să nu dea pace legislatorilor noștri se vede a fi rămas aceea a Religiei în școli (pe care unii dintre noi avusem naivitatea de a o considera un bun și un drept definitiv câștigat după lungile decenii de ateism comunist). Implicarea directă a Patriarhiei Române în dialogul cu Președinția și cu Legislativul arată adevărata gravitate a demersurilor pe care "aleșii" poporului le fac pentru descreștinarea oficială a României postcomuniste. (Redacția)

ORA DE RELIGIE ÎN ȘCOLILE ROMÂNEȘTI

Mă gândeam, în aceste vremuri, la felul în care istoria se repetă, fiindcă, iată, asistăm la pervertirea unora dintre noi cu maladia secularismului, care evidențiază ora de Religie ca fiind un instrument al stress-ului și al discriminării, și care, în consecință, invocă înlăturarea acesteia din preajma copiilor noștri, ca nu cumva fie contaminați de duhul îndotării, al bigotismului ori al pietismului...

Nu știu de ce, dar de câțiva ani încoace suntem amenințați și asaltați, în momentul în care se pune în discuție schimbarea ori modificarea unei legi (dezvoltarea și perfecționarea ei), cu tot felul de probleme și atitudini ideologice, promovate de tot de felul de pseudointelectuali – membri ai nu se mai știe cărei „societăți civile” –, care sunt deranjați ba de (ne)deschiderea dosarelor și deconspirarea celor ce au colaborat cu Securitatea comunistă, ba de existența iconelor în școlile românești, ba de problema manualelor de Religie, ba – și mai ales – de discriminarea homosexualilor... Chiar și problema existenței și a statutului orei de Religie a mai fost furibund dezbătută și în ultimii ani... Ce să facem, acestea sunt, după unii, adevăratele și singurele probleme ale României post-comuniste – care, iată, de douăzeci de ani se zbate și se străduiește să-și caute locul, sensul și importanța în noua configurație geopolitică și geostrategică a erei globaliste, în cadrul instituțiilor sau structurilor europene și euro-atlantice!... Potrivit unora, Biserica ar sta, cu mai toate ale ei, în calea acestor demersuri. Problema este că cei care se simt amenințați de influențele orei de Religie (altfel, întotdeauna binefăcătoare) sunt foarte puțini și foarte slabi în argumentele lor. Iată, în schimb, care sunt argumentele noastre:

- Prezența orei de Religie în învățământul de stat este conformă Constituției României, care prevede în art. 32. alin. (7): „Statul asigură libertatea învățământului religios, potrivit cerințelor specifice fiecărui cult. În școlile de stat, învățământul religios este organizat și garantat prin lege”.

- Disciplina Religie se predă în școlile de stat potrivit Legii Învățământului nr. 84/1995, art. 9, alin. (1): „Planurile-cadru ale învățământului primar, gimnazial, liceal și profesional includ religia ca disciplină școlară, parte a trunchiului comun. Elevul, cu acordul părinților sau al tutorei legale instituite, alege pentru studiu religia și confesiunea. La solicitarea

încheie fără această disciplină. În mod similar se procedează și pentru elevul căruia, din motive obiective, nu i s-au asigurat condițiile pentru frecventarea orelor la această disciplină”.

- Prezența Religiei în sistemul de învățământ românesc nu este o inovație a perioadei post-decembriste. Legea Instrucțiunii Publice din 1864, care a stat la baza învățământului românesc peste trei decenii și care a fost una dintre primele legi din Europa care institua obligativitatea și gratuitatea învățământului (după Suedia, Norvegia, Prusia și Italia, dar înaintea Marii Britanii, Elveției, Bulgariei, Serbiei, Franței), așeza Religia la loc de cinste între obiectele de studiu, atât în cadrul învățământului primar, unde se predă „catehismul” (art. 32), cât și în cadrul învățământului secundar, gimnazial și liceal, unde se predă „religiunea” (art. 116) în sens mai larg.

- În majoritatea statelor Uniunii Europene, cu excepția Franței, Religia este disciplină școlară, sub diferite denumiri (a se vedea scrisoarea deschisă a Patriarhului către Președinte). Astfel, statele Uniunii Europene promovează un sistem de învățământ care valorifică potențialul educativ al Religiei.

- În ziua de 29.02.2008, la Palatul Patriarhiei din București, conducătorii și reprezentanții cultelor religioase recunoscute în România și-au exprimat poziția comună cu privire la menținerea disciplinei Religie în planurile-cadru ale învățământului liceal, ca parte a trunchiului comun.

- Disciplina Religie propune – nu impune – valori spirituale și morale ce stau la baza culturii europene și naționale, valori la care elevii trebuie să aibă acces în mod liber și care au un rol formativ deosebit, demonstrat cu prisosință și de studiile sociologice în domeniu.

Prin urmare, am senzația tot mai pregnantă că spiritul autentic, cu toate ale sale, îi deranjează pe unii deoarece constituie o realitate existențială puternică și cât se poate de compactă, conținând niște precepte morale foarte clare și corect definite. Acest lucru le-ar îngreuna unora, chipurile, „libertatea de conștiință”. Cred că, în primul rând, unii ca aceștia sunt victimele secularizării, sau nostalgiei vremurilor prigonitoare împotriva Bisericii, ori sclavii propriei lor conștiințe, lipsite de o articulare spirituală autentică.

Suntem într-un tot de acord cu respectarea drepturilor unei minorități – fie și aceea a ateilor și liber-cugetătorilor, dar aceștia să nu uite totuși faptul că, în spiritul reciprocității, trebuie aplicată și vice-versa. În caz contrar, vom vorbi, într-adevăr, de discriminare!

Nu asistăm, oare, sau nu suntem chemați să participăm din nou la o lămurire a doctrinei promovată de ideologii secularizați și secularizanți în raport cu învățătura dreptcredincioșilor creștini? Care mai este diferența între ateismul de ieri și „laicismul” de azi? Măcar acela își spunea pe nume!

Așadar, ni se cere să renunțăm oficial la Chipul lui Hristos din sufletele noastre și din viața noastră cotidiană, și mai cu seamă să respingem Chipul Hristic din mințile și inimile copiilor noștri!... Păi, astfel de încercări s-au mai făcut în istoria (chiar recentă) a poporului nostru, așa încât ar trebui să dispunem de o oarecare imunitate!...

Și mai știu un lucru: atunci când vrei să faci pe victima unui context sau pe eroul unei cauze, se impune existența și enunțarea unor dovezi, a unor probe logice sau materiale. Eu nu am văzut și nu am cunoscut la noi, în ultimii 20 ani, nici o victimă a vreunei ore de Religie (obiect de studiu școlar reintrodus după 1990, cu multă trudă și sacrificii); în schimb, am văzut și am cunoscut copii, tineri și oameni maturi care au primit multe daruri și binefaceri de la Hristos Domnul prin intermediul rugăciunilor învățate în cadrul acestor ore (și așa foarte puține). Cu toți aceștia ce facem, acum? Îi trecem așa, cu vederea, fără să-i întrebăm și pe ei ceva?... De fapt, noii politici ai secularismului au întrebat ei pe cineva, ceva?!...

Dar noi, pentru toate acestea, trebuie să-l mulțumim lui Dumnezeu, în primul pentru că ne aduce la realitate și ne invită la trezvie, scoțându-ne din ispită și păcatul triumfalismului și al autosuficienței, iar în al doilea rând pentru că ne dă atâtea prilejuri de cultivare și chiar de înmulțire a conștiinței apologetice, în vederea (re)activării laturii mărturisitoare și misionare, toate cu scopul dobândirii mântuirii noastre.

Așadar, să dea Dumnezeu – Cel în Treime slăvit și laudat – să putem să le primim pe toate cu bucurie, cu folos duhovnicesc și cu smerenie, și să îndrăznim înainte cu Mântuitorul Iisus Hristos, căci „El a biruit lumea” păcatelor, inclusiv pe cea a necredincioșilor moderni și contemporani, pentru care suntem datori să ne rugăm, chiar la orele de Religie sau la slujbele pe care ei le resping, și să zicem cu toții: „Iartă-i, Doamne, că nu știu ce fac!”.

Drd. Stelian GOMBOȘ

Consilier la Secretariatul de Stat pentru Culte
din cadrul Ministerului Culturii,
Culturii și Patrimoniului Național

RELIGIA ÎN ȘCOLI: PATRIARHUL CĂTRE PREȘEDINTE

În contextul dezbaterilor referitoare la proiectele legilor educației, Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel a adresat Președintelui României următoarea scrisoare privind statutul disciplinei Religie în învățământul preuniversitar:

Domniei Sale,
Domnului Traian Băsescu,
Președintele României

Stimate Domnule Președinte,

Am luat act de propunerile formulate de către Comisia Prezidențială pentru Analiză și Elaborarea Politicilor din Domeniile Educației și Cercetării din România, în proiectul de Lege a Învățământului Preuniversitar, art. 37, alin. (1), din 30 aprilie 2009 și ne exprimăm îngrijorarea cu privire la excluderea disciplinei religie din planurile-cadru ale învățământului liceal și la statutul incert al acesteia în învățământul primar și gimnazial.

Pentru păstrarea disciplinei religiei în planurile-cadru ale învățământului primar, gimnazial și liceal, ca parte a trunchiului comun, aducem următoarele argumente:

1. Prezența orei de religie în învățământul de stat este conformă Constituției României, care prevede în art. 32. alin. (7): „Statul asigură libertatea învățământului religios, potrivit cerințelor specifice fiecărui cult. În școlile de stat, învățământul religios este organizat și garantat prin lege”. De asemenea, este conformă Legii nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor, care prevede în art. 32 alin. (1): „În învățământul de stat și particular, predarea religiei este asigurată prin lege cultelor recunoscute”.

2. Disciplina religie se predă în școlile de stat potrivit Legii Învățământului nr. 84/1995, republicată, art. 9, alin. (1): „Planurile-cadru ale învățământului primar, gimnazial, liceal și profesional includ religia ca disciplină școlară, parte a trunchiului comun. Elevul, cu acordul părinților sau al tutorei legale instituite, alege pentru studiu religia și confesiunea. (2) La solicitarea scrisă a părinților sau a tutorei legale instituite, elevul poate să nu frecventeze orele de religie. În acest caz, situația școlară se încheie fără această disciplină. În mod similar se procedează și pentru elevul căruia, din motive obiective, nu i s-au asigurat condițiile pentru frecventarea orelor la această disciplină”.

3. Pentru a se asigura, în mod egal, accesul elevilor la educația religioasă, potrivit cultului din care fac parte, Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor prevede în art. 32 alin. (4): „La cerere, în situația în care conducerea școlii nu poate asigura profesori de religie aparținând cultului din care fac parte elevii, aceștia pot face dovada studierii religiei proprii cu atestată din partea cultului căruia îi aparțin”.

4. Prezența religiei în sistemul de învățământ românesc nu este o inovație a perioadei post-decembriste. Legea instrucțiunii publice din 1864, care a stat la baza învățământului românesc peste trei decenii și care a fost una dintre primele legi din Europa care institua obligativitatea și gratuitatea

(continuare în pag. 12)

Printre alte nelegiuiri, comuniștii, pentru a asigura instalarea sinistrului lor regim, au fost preocupați intens și de distrugerea sistematică a elitelor fiecărei categorii sociale sau profesionale. Evident, intelectualii, scotțiți dușmani de prim rang, au avut de suportat samavolniciei și persecuții inimaginabile. Cei autentici, deja formați, au fost decimați la Canal ori în cumplite închisori, iar cei scăpați au fost, tot programatic, marginalizați, urmăriți, timorați, anihilați. Golul format a fost, desigur, umplut cu "înlocuitori". Pentru ca sinistrul demers să reușească, prima instituție vizată a fost Școala. Dintr-un templu al înaltei culturi și spiritualități, dintr-un sanctuar al valorilor autentice și al rezistenței intelectuale, Școala a fost obligată să devină un laborator al formării "omului nou". Rigoarea, exigența, reala învățatură de carte au fost diluate treptat și înlocuite cu experimente penibile, în care bunul plac al activiștilor de partid juca un rol determinant. Atâta vreme cât în școli au mai putut funcționa și profesorii formați în perioada interbelică, instrucția și educația s-au apropiat – fie și fulgurant – de cotele atinse în acel superb interval de timp. Însă după ieșirea lor din sistem, pseudovalorile, abdicările de la norme și principii, experimentele vinovate și neinspirate, obtuzitatea înaltilor funcționari cu responsabilități în domeniul didactic, rudimentele copiate neghiob din învățământul altor țări au dat lovitură grele școlii românești, compromițând-o, poate, iremediabil.

După 1989, absența oricărui acord asupra finalităților procesului instructiv-educativ, refuzul de a defini un corpus de obiective didactice pe care ar trebui să le atingem ori un set de valori tutelare, toate acestea au menținut instituția școlară într-un inform inercial nefast, cu "virtuți" de frânare, de falsificare sau chiar de blocare a tuturor activităților specifice. Pentru ca Școala să-și piardă aura și exigențele cunoscute odinioară, pentru ca ea să poată fi penetrată ori condusă de profesioniști îndoielnici și să poată fi absolvită de semidocti sau analfabeți, filtrele temute de care dispunea, recte **examelele**, i-au fost, treptat, compromise. Examenul de capacitate a fost mutilat și apoi desființat, concursul de admitere în licee a avut aceeași soartă, iar bacalaureatul, dintr-un examen național-reper, de imens prestigiu, a ajuns o inscenare, o chestiune de sinistre aranjamente, difamante atât pentru candidați, cât și, în special, pentru profesorii examinatori.

Examenul este încă defectuos structurat. Numirea președinților, vicepreședinților, alcătuirea comisiilor de evaluare se realizează după criterii discutabile, arbitrare, și au urmări grave asupra selecției candidaților aflați în examen, dar și pentru elevii care vor dori să-și susțină în anii viitori. Inexistența unei diferențe clare între un absolvent de liceu *fără* și cu bacalaureat întreține *statu quo*-ul vinovat, menține confuzia și îi demotivează pe potențialii aspiranți la diplomă.

Fără speranța că voi fi ascultat, propun câteva măsuri reparatorii care, luate cu hotărâre și fără tăieturi, ar redresa această instituție bătută de toate vânturile. În primul rând, rețetele care de zeci de ani falsifică tabla de valori a oricărui examen ori concurs trebuie demantelate fără ezitare, iar inovații – ușor de depistat și prin reevaluarea atentă și corectă a tezelor din sesiunile trecute – pedepsiți exemplar. De ce nu s-a făcut niciodată acest lucru elementar? De ce profesorii serioși sunt ocoliți atunci când sunt aranjate comisiile, iar tripeteurii se bucură de o constantă și rușinoasă

trecere? Așa cum am mai spus-o și cu alte ocazii, președinții comisiilor trebuie să fie cel puțin conferențieri și, pentru licee sau colegii de tradiție, profesori universitari reputați, proveniți din universități de stat și dispuși a-și face datoria cu strictețe și corectitudine maxime. Un președinte care nu asistă în nici un fel probele orale și care trece prin sălile de examen doar pentru a-și etala ținuta-vestimentară, un președinte care nu cunoaște perfect regulamentul bacalaureatului, care părăsește – sub pretexte ridicole – centrul de examen și care nu așteaptă decât "atenții" și încasarea salariului de încadrare nu poate justifica înalta calitate cu care a fost investit. Mai sunt strict necesare impunerea unei asistențe riguroase a tuturor probelor scrise și orale și precizarea – fără echivoc – a rolului vicepreședinților. Apoi, "instrucțiunile" făcute la Inspectoratele Școlare pentru a se sugera "clemență" și "atenție" în notare nu fac decât să

EXAMENUL DE BACALAUREAT ÎNTR- NEPĂSARE, IGNORANȚĂ ȘI REA-INTENȚIE

bagatelizeze examenul, să inducă nepăsare și să conducă la promovarea lui cu note astronomice, invers proporționale cu nivelul real al candidaților! Cum este posibil ca elevi care nu au depășit în liceu nota 6 (șase) să treacă "bacul" cu o medie peste 9 (nouă)? Sintezele, culegerile de texte și compendii preferate din comoditate de elevi în vederea "pregătirii" examenului ar trebui interzise cu desăvârșire, pentru că anulează legătura cu operele originale sau cu acele lucrări științifice autentice, de care cei ce pretind o diplomă au mare nevoie. Baremele de notare trebuie în așa fel concepute încât nota de promovare să fie obținută cu dificultate, iar nu nota maximă. Ceea ce contează este promovarea sau ratarea examenului. Nota de trecere a fiecărei discipline ar trebui să fie minimum 5 (cinci), fără rotunjire, notă acordată de ambii examinatori. Aceeași notă 5 (cinci) trebuie să asigure și promovarea generală, întrucât orice examen alcătuit din mai multe probe se ia cu nota de trecere a fiecăreia. Nota 6 (șase) – ca medie minimă de reușită – ar putea fi menținută numai dacă ea devine obligatorie pentru promovarea fiecărei discipline din bacalaureat. Este stupid să fii declarat ADMIS la toate probele și RESPINS în final! Aceste grave insuficiențe deja semnalate, alături de altele, nu fac decât să împiedice o corectă ierarhizare a candidaților, să promoveze impostura, să deprime elementele bine pregătite (notate, de multe ori, mult mai slab decât veleitarii) și să compromită instituția examenului, dar și Școala.

Observațiile de mai sus sugerează și alte intervenții care s-ar impune pentru înlăturarea unor atât de preocupante neajunsuri. În această ordine de idei, ne permitem a recomanda un bacalaureat axat pe ceea ce este tipic fiecărui profil – real sau umanist – din liceele și colegiile teoretice. Este vorba despre un examen serios care, dacă nu va fi compromis, va depăși sub orice raport examenele similare de aiurea și va scoate elevii din discotecă, baruri sau lupanare, readucându-i la masa de lucru și în școli. Mai trebuie spus că pentru celelalte tipuri de licee (industriale, agricole etc.) examenul de absolvire ar fi bine să nu se mai numească *bacalaureat* și să respecte specificul acelor școli. Revenind la liceele teoretice, pentru profilul UMANIST ne-am gândit la următoarele obiecte de examen: limba și literatura română, latină, prima limbă străină – scris și oral –, a doua limbă străină, istorie, filosofie, geografie, literatură universală sau psihologie (la alegere) – oral. La REAL: limba și literatura română, matematică, fizică – scris și oral –, prima limbă străină, chimie, biologie, economie, logică sau informatică (la alegere) – oral. Probele scrise, eliminatorii, trebuie să preceadă oralul. Tezele se pot susține în trei zile succesiv, iar examinarea orală se poate organiza în patru sau opt zile (una sau două probe pe zi). Sugerăm renunțarea totală la publicarea variantelor rezolvate și menținerea în programa de bac a ÎNTREGII materii studiate în liceu, la toate obiectele de examen. Candidații nu trebuie "să învețe subiecte", ci să învețe pur și simplu, iar dacă vor învăța, vor rezolva orice subiect, vor înțelege altfel lumea și se vor plasa altfel în ea. Comisiile, desemnate cu maximă responsabilitate, ar trebui să aibă acces și la derularea probelor scrise, să asiste la teze, cel puțin prin sondaj, alături de asistenții delegați, iar dacă – din motive pecuniare – componenții acestor comisii nu pot fi recrutați din liceele teoretice ale altor județe (deși așa ar fi normal), devine obligatorie corectarea lucrărilor scrise la nivelul unor centre de evaluare indicate de Ministerul de resort și aflate, evident, în județe diferite de cel/cele în care s-a derulat examenul.

Ceea ce am avansat aici nu trebuie să sperie pe nimeni. Cu o privire atentă și lipsită de prejudecăți, se va vedea că totul este perfect fezabil. Eventualele rețineri și amănări vin din ipocrizie, din uitarea învățării și din ignorarea adevăratului rost al Școlii. Elevii, părinții, profesorii ar fi bine să înțeleagă că școala nu se face printre altele și că învățătura este superbă, dar extrem de dificilă. Să lăsam îngrijorările machiavelice legate de sprăncărire, surmenaj etc. și să fim mai sobri. Revenirea în bibliotecă și ieșirea de sub tirania drogului alienant numit Internet se impun mai mult ca oricând. Școala nu este alternativă la discotecă sau bulevard. Dacă răul care o domină nu va fi curmat cu maximă responsabilitate și promptitudine, ea își va trăda menirea și nu va reatinge în veci acele înalte cote valorice pentru care a fost reputată în Europa interbelică.

Și trebuie să mai reamintim că nici culpa celor care îi vor fi refuzat ajutorul de care are nevoie, în pofida cecității lumii de azi, nu se va prescrie niciodată.

Prof. Adrian POPESCU

Colegiul Național ANASTASESCU,
Roșiorii de Vede, Teleorman

P. S. Textul de mai sus a fost refuzat de revista *Tribuna învățământului*.

RELIGIA ÎN ȘCOLI: PATRIARHUL CĂTRE PREȘEDINTE

(urmăre din pag. 11)

învățământului (după Suedia, Norvegia, Prusia și Italia, dar înaintea Marii Britanii, Elveției, Bulgariei, Serbiei, Franței), așeza religia la loc de cinste între obiectele de studiu, atât în cadrul învățământului primar unde se preda catehismul (art. 32), cât și în cadrul învățământului secundar, gimnazial și liceal, unde se preda „religiunea” (art. 116).

5. În majoritatea statelor Uniunii Europene, cu excepția Franței, religia este disciplină școlară, sub diferite denumiri: Educație religioasă (Austria, Danemarca, Germania, Grecia și Irlanda), Educație moral-religioasă (Anglia), Morală și educație religioasă (Portugalia), Educație religioasă și morală (Luxemburg), Creștinism, Religie și Etică (Norvegia), Religie sau etică (Belgia), Mișcări ideologice religioase (Olanda), Religie (Finlanda, Italia și Spania).

6. Pentru menținerea disciplinei religie în planurile-cadru ale învățământului liceal, ca parte a trunchiului comun, în cadrul campaniei Patriarhiei

Române „Nu vrem liceu fără Dumnezeu!” s-au primit în anul 2008 peste 140.000 de mesaje de susținere.

7. În ziua de 29.02.2008, la Palatul Patriarhiei din București, conducătorii și reprezentanții cultelor religioase recunoscute în România și-au exprimat poziția comună cu privire la menținerea disciplinei religie în planurile-cadru ale învățământului liceal, ca parte a trunchiului comun.

8. Disciplina religie propune, nu impune, valori spirituale și morale ce stau la baza culturii europene și naționale, valori la care elevii trebuie să aibă acces în mod liber și care au un rol formativ deosebit, demonstrat și de studiile sociologice în domeniu.

Cu prețuire și binecuvântare,

† DANIEL,

PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

FETELE ECUMENISMULUI

E foarte interesant de observat atitudinea emoțională diametral opusă cu care e întâmpinat același termen – ecumenism – de către medii culturale diferite. Pronunțat într-o societate laică de tip universitar, științific sau umanist, ori de tip jurnalistic, cuvântul e primit cu mai multă încredere decât cel de „religie” sau „creștinism” (care produc reticență, fiind adesea asociate cu „fundamentalismul”). Lucrurile se schimbă parțial în mediile catolice și protestante și radical în cele ortodoxe, atât academice, dar mai ales în cel monahal, unde termenul e identificat, fără drept de apel, cu „erezia cea mai rea a vremurilor din urmă”.

Toată această polisemie, transformată în ambiguitate, e cât se poate de păguboasă, întrucât compromite orice șansă de real dialog. Ea naște confuzii, creează polemici și certuri acolo unde nu ar trebui să existe, doar pentru că tabere diferite subînțeleg lucruri diferite prin același concept. Așa că, de câte ori cineva pronunță cuvântul „ecumenism”, ar trebui să îl întrebăm mai întâi ce anume subînțelege prin acesta.

Diac. Andrei Kuraev, în cartea sa *Provocările ecumenismului* (Moscova, 1998), tradusă la noi de Boris Buzilă (Ed. Sophia, București, 2006), își propune să facă lumină în hațșul de înțelesuri, subînțelesuri și interpretări ale termenului, atât din perspectiva zilei de azi, cât și din cea a istoriei. A. K. distinge o serie de direcții și tipuri de manifestare a relațiilor interconfesionale, pe care le analizează pornind de la cele benigne, până la cele periculoase pentru identitatea Bisericii Ortodoxe.

1) **Primul sens al ecumenismului**, sesizat de A. K., considerat dezirabil și pozitiv, pornește de la sensul etimologic original al cuvântului (acela de „universalitate”), înțelegând prin aceasta „cooperarea confesiunilor creștine în propovăduirea Evangheliei și în lupta cu păgânismul”. Dar a existat oare în istorie – ne întrebăm noi – un astfel de ecumenism? Pornind de la Marea Schismă, relațiile dintre confesiuni, la nivel instituțional, au fost mai degrabă conflictuale, determinate de lupta pentru identitate și, eventual, pentru asimilarea celui mai slab. Sunt rare cazurile în istoria Evului Mediu când statele ortodoxe s-au aliat cu cele catolice pentru stăvilirea unui dușman comun; dimpotrivă, slăbiciunea militară a unui stat era speculată de cel mai puternic, politicul rămânând dominant. Și, totuși, rădăcina ideatică a ecumenismului rămâne aceasta. Astăzi, în epoca unor dialoguri interconfesionale largite, ea a reușit, grație unor intelectuali teologi vizionari de confesiuni diferite, să-și manifeste sensul originar și chiar să rodească. Totul depinde de intențiile celor angajați în proiecte. Cooperarea editorială, artistică și universitară dintre ortodocși, catolici și protestanți în publicarea unor lucrări de combatere a neopăgânismului și în realizarea unor proiecte cultural-artistice creștine (spectacole, festivaluri de film cu juri specializate, expoziții, culegeri de texte) sunt întreprinderi concrete în care acest sens constructiv al ecumenismului și-a găsit aplicarea.

2) **Un al doilea sens posibil al ecumenismului** – după A. K. – are în vedere mai buna cunoaștere reciprocă a creștinilor de diferite confesiuni, depășirea unor stereotipuri în reprezentarea imaginii celuilalt. O consecință a întâlnirilor ecumenice e deprinderea toleranței față de cel cu alte convingeri religioase. Acesta e modul cel mai direct de asanare a surselor de conflict interconfesional, bazate pe necunoașterea celuilalt și speculate de diverse grupuri de interese. De-a lungul istoriei, sfatul Mântuitorului referitor la tratarea aproapelui, indiferent de credința acestuia („Cine este aproapele meu?”), întărit de repetatele pilde Evanghelice ale vindecării păgânilor, a fost adesea uitat și înlocuit cu porniri belicoase, susținute de interese statale și/sau ale

Bisericii heterodoxe în ascensiune. Pentru a întreține premisele războaielor religioase, autoritățile bisericești aveau nevoie de crearea unei imagini defavorabile a „adversarului”, imagine care dăinuie și astăzi, atât în unele manuale de catehism, cât și în conștiința publică. Întâlnirile interconfesionale directe sunt un prilej de manifestare a calităților reale ale Ortodoxiei, ale omului ortodox, putând oferi răspunsuri la multe aspecte ale crizei spirituale a Occidentului. Efectul lor secundar, o îmbunătățire a imaginii Ortodoxiei în lume, nu poate fi decât de dorit. Mai buna cunoaștere interconfesională în secolul 20 s-a dezvoltat pe două direcții simetrice:

2.1) **Cunoașterea Ortodoxiei de către Occident** (facilitată, în primul rând, de marele val al emigrației ruse de după Revoluția bolșevică). Apariția și înflorirea unor centre de cultură și viață liturgică ortodoxă (eparhii, mănăstiri, institute de studii, edituri, centre de presă) în Franța, Anglia, Germania, dar și pe continentul american (California, Alaska, Los Angeles), nu ar fi fost imaginabilă fără aportul acestor valuri de emigrație.

Interesul crescut al occidentalilor față de fenomenul creștin-răsăritean (arta icoanei, muzica psaltică, dar și spiritualitatea Sfinților Părinți) și faptul că însuși termenul Ortodoxie nu mai e scris de catolici cu ghilimele, ca acum un veac, sunt tributare acestei masive aculturări. Fără deschiderea interconfesională a unor teologi și filosofi religioși ca S. Bulgakov, G. Florovsky, Al. Schmemmann sau J. Meyendorff acest fenomen nu ar fi avut loc. Toți aceștia erau conștienți că doar Biserica Ortodoxă este păstrătoare a harului în toată plenitudinea lui și concepau ecumenismul ca pe o mișcare universală de întoarcere la Ortodoxie, în sensul rugăciunilor liturgice („Pentru pacea a toată lumea, pentru bunăstarea sfinților lui Dumnezeu Bisericii și pentru unirea tuturor, Domnului să ne rugăm” și „Unitatea credinței și împărtășirea Sfântului Duh cerând, pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm”).

2.2.) **Preluarea de către ortodocși a experiențelor pozitive ale heterodocșilor** (din știință, tehnologie, organizare socio-economică, arte, dar și apologetică, experiență misionară etc.). Atâtea vreme cât asemenea împrumuturi corespund scopurilor și duhului Ortodoxiei, iar nu alinierii acesteia la standarde heterodoxe, asemenea acțiuni – susține și A. K. – sunt salutare, ele corespunzând celuiiași îndemn paulin. Desigur, pentru astfel de împrumuturi este nevoie de discernământ. Există de veacuri tratate ascetice de mare circulație în Ortodoxie, preluate din lumea catolică, fără ca utilizarea lor să fi deturmat duhul Ortodoxiei: *Urmarea lui Hristos* după Thoma de Kempis (călugăr belgian din Ordinul Augustinilor, † 1472) sau *Războiul nevăzut* al Sf. Nicodim Aghioritul, transpunere a unui tratat catolic de ascetică. Având în vedere criza literaturii teologice din Rusia secolelor 17-18, importanți scriitori bisericești, precum Sf. Dimitrie al Rostovului († 1709) sau Sf. Tihon din Zadonsk († 1783), foloseau adesea în predicile lor materiale din surse catolice. De altfel, Sf. Teofan Zăvorâtul († 1894) recunoaște în scrisorile sale că „se află multe ostentori smeriți într-ale scrisurii nu numai printre catolici, ci și printre protestanți. Aceștia expun foarte bine adevărurile general-creștine. Ne putem folosi de ei, dar, totuși, nu cu ochii legați”.

3) **Un efect al dialogurilor ecumenice** – observă A. K. – e maturizarea gândirii teologice, deprinderea de a discerne dintre esențial și secundar, supraistoric și istoric, pentru construirea unei identități confesionale bine definite și ancorate dogmatic. Cu cât un grup social trăiește mai izolat, cu atât crește tendința de a vedea în manifestările alogene o amenințare la propria identitate. „Viața parohială este percepută, în toate amănuntele ei, ca unică modalitate de expresie a credinței și experienței duhovnicești. Până și un alt mod de intonare a aceleiași rugăciuni este

Comunicarea de mai jos, intitulată „Ecumenismul între sobornicitate confesională și lobotomie religioasă”, axată pe cartea *Provocările ecumenismului* a teologului rus A. Kuraev, a fost susținută de d-na Elena Dulgheru la Simpozionul Național „Ortodoxia românească și mișcarea ecumenică. 45 de ani de la intrarea B.O.R. în Conciliul Mondial al Bisericilor” (Univ. „Ovidius”, Constanța, iulie 2006) și publicată în revista clujeană *Tabor* (mai 2009) și în revista bucureșteană *Lumea credinței* (august 2009). Reproducăm aici ample fragmente, cu îngăduința autoarei, ca provocare la o dezbatere pe care suntem gata să o găzduim în paginile *Punctelor Cardinale*. (R. C.)

suspectat uneori de erezie”. Un secol de dialoguri ecumenice a dus la educarea gândirii și psihologiei bisericești, la creșterea capacității de a discerne esențialul din propria credință și din aceea a altora. „Astăzi, dialogurile teologice sunt centrate pe chestiuni cu adevărat esențiale” și actanții lor au conștientizat „necesitatea unității dogmatic-catehetice, modurile locale de manifestare a evlaviei putând diferi”.

4) **Al patrulea scop al mișcărilor ecumenice este cooperarea interconfesională pentru rezolvarea unor probleme general-umane** (sărăcia, subdezvoltarea, analfabetismul, bolile, inegalitatea socială, exploatarea minorilor, imoralitatea etc.). Activitatea socială a Bisericii reclamă cooperare și profesionalism, care, în genere, nu sunt influențate de apartenența confesională. Autorul citează inspiratele cuvinte ale Sf. Ioan Gură de Aur: „Noi numai cu diavolul nu avem nimic în comun; cu toți oamenii, în schimb, avem foarte multe în comun”.

Toate sensurile, modurile și conotațiile manifestărilor ecumenice menționate până aici sunt utile, benigne și constructive. Cele de mai jos prezintă fața mai tulbură, întunecată a fenomenului.

5) În primul rând, **prozelitismul catolic (și neoprotestant)** e adesea un scop nedeclarat, mai bine sau mai prost disimulat, al mișcărilor ecumenice. El a fost demascat de mulți sfinți și scriitori bisericești, între care și Sf. Ioan de Kronstadt (sec. 19), apărător înflăcărat al Ortodoxiei: „Ura împotriva Ortodoxiei, fanatismul și prigonirea ortodocșilor sunt crime ce răzbat ca un fir roșu toate secolele de existență ale catolicismului”. Pe de altă parte, după buna tradiție a dragostei evanghelice, tot Sf. Ioan de Kronstadt se ruga în fața altarului pentru „marile comunități care se numesc creștine, care s-au rătăcit în credință: catolicii, luteranii, anglicanii etc. Mă rog și pentru venirea la credința adevărată a tuturor popoarelor, precum și a raskolnicilor noștri”. Dar iată că, după secole de războaie deschise, tendința de asimilare a Ortodoxiei de către Catolicism a îmbrăcat și hainele „pașnice” ale dialogului. Ce credit pot avea aceste demersuri? În ce măsură asimilarea propusă a fost atinsă prin noile mijloace? Într-una nesemnificativă, cât timp s-a făcut uz numai de dialog. Deosebirile nete dintre Ortodoxie și Catolicism, nu doar sub aspectul dogmatic, ci mai ales sub cel al trăirii religioase (sesizabile atât în atmosfera liturgică, dar mai ales în practica rugăciunii), au dus la rejectarea organică a credinței Apusului de către pravoslavnicii, la toate nivelurile. Singura infiltrație reușită a prozelitismului catolic a fost încurcătura dogmatico-jurisdicțională creată de Uniatism.

6) **O direcție doctrinară a ecumenismului**, discutabilă pentru ortodocși (dar sensibilă, în mod oarecum simetric, și pentru catolici), susține că **universul Creștinismului nu s-ar limita la propria confesiune și că harul este accesibil într-o anumită măsură și heterodocșilor**. Dacă noi vedem Biserica Ortodoxă ca receptacol al plenitudinii harului, putem să negăm prezența acestuia la alte Biserici creștine? Cu alte cuvinte: „Primește Hristos o adorație strâmbă?”. „Dacă plenitudinea experienței duhovnicești o dobândim în Ortodoxie, înseamnă aceasta că

(continuare în pag. 14)

FETELE ECUMENISMULUI

(urmăre din pag. 13)

ceilalți sunt în afara lui Hristos?” – se întreabă A. K., răspunzând: „Realitatea mistică nu este realitatea noastră. Nu noi suntem stăpâni ei. Noi suntem doar cei chemați, invitați... Poate să-i spună oaspetele gazdei cum să servească masa?”. „Nu ne asemănăm noi cu lucrătorii din ceasul întâi”, mănoși că Tatăl îi primește și pe cei din ceasul al doisprezecelea, „ori cu fratele mai mare al fiului risipitor?”. E adevărat că „în afara Bisericii nu există mântuire”, dar până unde se întind hotarele Bisericii? Putem să le stabilim cu exactitate, pe baza argumentelor dogmatice sau canonice? Până unde se întind limitele harului, a cărui plenitudine se află în Biserica Ortodoxă? Există ramificații ale lui, ce hrănesc și celelalte Biserici? Sf. Teofan Zăvorâtul vorbea în *Scrisorile* sale despre „harul chemător”, lucrare dumnezeiască de întoarcere la Dumnezeu, adresată oricărui suflet, inclusiv din afara Bisericii. **Întrebarea se concretizează și cu privire la mântuirea catolicilor.** Răspunsul lui A. K. urmează înțelepciunea Sfinților Părinți: „*În calitate de romano-catolici, puțin probabil; în calitate de simpli creștini, este posibil*”. Îi poate mântui nu ceea ce e specific Catolicismului, ci ceea ce acesta a păstrat din moștenirea Bisericii Unice. Cu alte cuvinte, se pot mântui „nu datorită, ci în pofida faptului că sunt romano-catolici”.

7) Speculând, însă, îngăduința ortodocșilor față de heterodocși și faptul că Biserica Răsăritului nu respinge ideea prezenței harului, într-o oarecare măsură, la Catolici, iar într-o și mai mică măsură și la Protestanți, apare următoarea direcție, mai radicală, a mișcării ecumenice. Ea susține **teza șanselor de mântuire egale ale diverselor confesiuni creștine, oricare ar fi acestea, adică egalitatea în har a diferitelor Biserici.** Cu alte cuvinte, mântuirea este la fel de posibilă în oricare dintre Biserici, iar diferențele dogmatice și rituale nu influențează calitatea vieții duhovnicești! Desigur că această poziție este într-un tot nefondată și atacabilă, chiar și din punct de vedere istoric și cultural, cu atât mai mult din perspectivă teologică, sub toate aspectele ei (dogmatic, mistic etc.). Argumentele împotriva acestui ecumenism radical sunt multe și ușor de găsit în textele scriitorilor bisericești. Pe scurt, toleranța din partea Ortodoxă nu înseamnă acceptarea ereziei, ci doar abținerea de la acuze.

8) **Ultima și cea mai radicală formă de ecumenism, care depășește abuziv granițele termenului, este „ecumenismul” interreligios sau sincretismul total al religiilor.** De neconceput cu secole în urmă (decât în fanteziile utopiștilor), apărut pe fondul ateismului generalizat, acesta se instaurează o dată cu mișcarea *New Age*, care speculează ignoranța de masă și necesitatea omului de a crede „în ceva”. „Multiculturalism”, „pluralism (sau liberalism) religios”, „era post-creștină”, „religiozitate cosmică”, „sincretism”, „relativism absolut” – iată o serie de termeni în spatele cărora se ascunde un vid ontologic. Fiind cel mai îngrijorător fenomen religios contemporan, A. K. îi dedică un capitol întreg. Dacă mișcarea ecumenică s-a născut din necesitatea creștinilor de diferite confesiuni de a înfrunta păgânismul, acest „ecumenism” înseamnă pierderea noțiunii înseși de Dumnezeu (nu se mai vorbește de „Cineva”, ci de „ceva”). Dacă mișcarea ecumenică însemna dialog și confruntare de idei, sincretismul religios se bazează pe pasivitatea spirituală a omului contemporan, ascunsă sub lozincă „liberei cugetări”. Încercând să niveleze deosebirile dintre religii, sincretismul contemporan atentează la însăși ființa religiei și tinde să desființeze dimensiunea spirituală a omului. Kuraev îl numește tranșant: „lobotomie ecumenică”. Refuzând, ca pretins periculoasă, orice confruntare dogmatică, acesta interzice dreptul de a gândi în sfera religiei. Teologia devine o disciplină interzisă! Dar interdicția de a discuta probleme religioase nu este nouă – observă autorul. A existat încă din vremea lui Constantin cel Mare, care, pentru a păstra pacea în Imperiu, a interzis disputele teologice dintre Arie și Sf. Atanasie cel Mare privind natura dumnezeiască a lui Hristos. Și în al doilea mileniu creștin au existat împărați ce au condamnat dialogul dintre catolici și ortodocși. Însă toți aceștia erau, într-un fel, de înțeles: pe atunci religia era centrul vieții spirituale a omului, iar tulburările doctrinare le aduceau după sine pe cele sociale, degenerând în război religios. Se murea pentru o literă sau un verset, ceea ce nu se mai întâmplă azi, când societatea a devenit complet areligioasă. Așadar, dacă interdicțiile teologice ale Bizanțului aveau justificări pacifiste, cele de astăzi sunt greu de explicat, întrucât nu au nici o motivație „umanitară”, scopul lor real fiind acela de nivelare a conștiințelor.

„De ce nu suntem ecumeniști?” – se întreabă A. K. și conchide: „Noi simțim că Ortodoxia nu este făcută de mână omenească. Cât timp acest sentiment este viu, oamenii nu se simt stăpâni în Casa lui Dumnezeu și nu pot reconstrui Biserica după voința zărelor sau a modelor zilei. Din momentul când omul se va simți stăpân absolut în Casa credinței, acea Casă va înceta să mai fie Casa lui Dumnezeu și va deveni o simplă instituție socială. Care va pieri, așa cum pierie tot ce e omenească, ori excesiv omenească”.

Victoria ecumenismului – susține A. K. – echivalează cu reformarea Casei lui Dumnezeu după nevoile pământești și transformarea ei într-o cooperativă omenească. Ceea ce înseamnă pierderea bucuriei pascale, adică a prezenței lui Dumnezeu pe pământ și a învierii omului întru cele cerești.

Elena DULGERU

Ierom. Savatie Baștovoi

CEKIȘTII LUI VORONIN CONTINUĂ VÎNĂTOAREA DE „DUȘMANI AI POPORULUI”

În ziua de vineri 21 august a. c. am fost căutat de doi ofițeri de Securitate la sediul Episcopiei de Edineț. Aceștia s-au legitimat ca atare, cerind secretarului eparhial informații despre umila mea persoană. Fără îndoială, colaboratorii Securității moldovenești știau că eu nu sînt acolo, de aceea fapta lor rămîne învăluită de mister, de altfel ca orice acțiune a Securității. Ce ar fi fost mai simplu pentru securiști decît să ceară o informație serviciilor vamale și să afle că eu ieșisem cu o zi mai devreme din Republică, plecînd de la Noul Neamț, prin Chișinău, în România? Totuși Securitatea a considerat necesar să mă caute într-un loc unde eu nu am mai fost de trei ani, din ziua înmormîntării episcopului de Edineț și Briceni, Dorimedont.

Nu pot admite că Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova este atît de slab (dincolo de marile defecte ale actualei guvernări ce stă să se dărîme) încît să nu mă poată găsi, atunci cînd și-o dorește cu tot dinadinsul. De aceea aș putea considera gestul celor de la SIS drept o tentativă de intimidare. Nu sînt nici James Bond, nici Fantomas, nici Zorro, și pot fi somat printr-o citație de la Procuratură, dacă am făcut ceva contrar legii. Sau trebuie să ne jucăm de-a cekiștii și „dușmanii poporului”?

Faptul că Procuratura nu mi-a găsit nici o vină, și nici vreo bănuială, mă poate face să cred că motivul pentru care SIS-ul a demarat această căutare a mea e legat de opiniile pe care le-am exprimat în articolele și cărțile pe care le semnez. Pentru a nu-i supune la cheltuieli nejustificate, sustrase din bugetul Republicii în această vreme de criză, îi rog pe domniile ofițeri să-mi comunice (poate chiar pe blogul personal – garantez confidențialitatea) unde și cînd doresc să ne vedem, după ce mă întorc. Ne-am putea întîlni, de pildă, la terasa „O viață are omul” din centrul Edinețului.

DIVINA COMEDIE A LUI DANTE

ÎN NOUA VERSIUNE ROMÂNEASCĂ A LUI RĂZVAN CODRESCU

PURGATORIUL CÎNTUL XIX

În zori de zi, după ce Dante se confruntă în vis cu năluca sirenei care-i vrăjește pe matrozi (în context, simbol al avariției și necumpătării), cei doi poeți, nu fără ajutor de sus (doamna sfântă, îngerul), acced în cercul al cincilea, unde sufletele, imobilizate cu fața la pământ, ispășesc păcatul zgîrceniei. Aici Dante stă de vorbă cu papa Adrian V (Otto buono dei Fieschi, din familia genoveză a conților di Lavagna, care a stat în scaunul pontifical doar un mese e poco più, „o lună și ceva”, murind la 18 august 1276). Cîntul e împănăt, mai mult decît altele, cu citate în latină: *Fortuna Maior* („Norocul cel Mare”) e o figură zodiacală; *Qui lugent* („cei ce plîng”) trimite la a doua fericire evanghelică (*Matei* 5, 4); *Adhaesit pavimento anima mea* („Sufletul meu a rămas lipit de pământ”) e versetul 25 din *Psalmul* 118; *ego fui successor Petri* (în original: *scias quod ego fui successor Petri*) înseamnă: „să știi că eu am fost urmaș al lui Petru” (adică papă); *Neque nubent* („Nu se vor însura”) trimite la *Matei* 22, 30 (*neque nubent neque nubentur*).

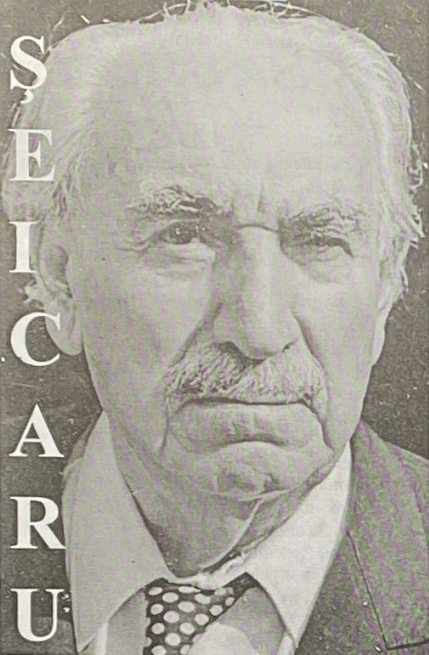
1 La ceasul cînd căldura zilei n-are
putere-al lunii frig să-l mai aline,
fiind Pămîntu-ori chiar Saturn mai tare;
4 și cînd Fortuna Maior și-o vîd bine
geomanții-n răsărit, spre zori ivită,
pe calea-n care umbra mult nu ține,
7 în vis mi se-arătă o bilbită
cu cracii strîmbi și brîncile ciuntite,
șasăie și la față gâlbejită.
10 Spre ea cătam; și-așa cum dezmoșite
din frigul nopții-oasele la soare,
la fel privirea-mi limbii ei sucite
13 da leac și de la creștet la picioare
se îndreptă, iar în obraji îi puse,
cum vrea iubirea, rumenă culoare.
16 Și de cum limba dezlegată-i fuse,
așa-ncepu să cînte-ncît cu greu
să pot scăpa din mreaja ei m-aduse.
19 „Sînt”, cînta ea, „sirena dulce eu,
ce scot din minți năierii-n larg de mare,
așa-i de plin de farmec glasul meu!
22 Eu pe Ulise, cu a mea cîntare,
din calea-i dragă l-am întors; și nu-i,
de-l prind, vreun om să îmi reziste-n stare!”
25 Nici nu sfîrșise bine cînd văzui
o doamnă sfîntă-n preajma mea, grăbită
s-o țină-n frîu pe cea de care spui.
28 „Virgile, o, Virgile”,-a zis răstită,
„aceasta cine-i?”; iară el venea
cu ochii ținți către cea cîstită.
31 De poale pe cealaltă-o prinse ea
și pîntecu-i sub ochi mi-l dezgoli,
trezindu-mă din vis de cît duhnea.
34 Privii în jur, iar domnul bun grăi:
„Trei dăți te-am fost strigat! Zorește dară,
s-aflăm pe unde-i vad de noi pe-acil!”
37 Urnitu-m-am. Lumina zilei clară
scâldea de-acum întregul munte sfînt
și raze noi din spate ne mînară.
40 Pe urma lui, cu fruntea în pămînt,
păream un arc de pod pe jumătate,
cum umblă cei ce plini de gînduri sînt,
43 cînd auzii: „Veniți, pe-aici se poate
să treceți!” spus pe-un ton așa blajin
cum nu-i pe lume muritor a scoate.
46 Ca lebăda ce-ntinde aripi lin
ne duse-n sus cel ce ne da-ndrumare,
pe unde stînga se căsca pușin.

49 Și adiind cu-a aripii mișcare,
Qui lugent zise fericiri c-or fi,
căci au în ceruri mîngîiere mare.
52 „Ce ai de ochii în pămînt și-i ții?”
prinse a-mi-zice domnul meu îndată
ce am trecut de cel ce ne-nsofi.
55 Iar eu: „Codeala-n mers e datorată
unei vedenii noi ce mă intrigă
și nu se dă din minte-ndepărtată”.
58 „Văzui-ai”, zise, „acea veche strigă
ce singură acum mai sus bocește,
dar și cum poți să scapi cînd se-mbirliță.”
61 Ajungă-ți dar și mai cu spor pășește,
și cată-n sus, pe unde, ca pe-o nadă,
eternul rege cruguri mari rotește!”
64 Cum șoimu-nții stă ghearele să-și vadă,
apoi, strigat, se-nitoarce și în sus
se-avîntă, plin de pofta după pradă,
67 la fel făcui; și pe urcat m-am pus
prin scocul strîmt al stîncii, pînă unde
poți da ocol, spre-a cincea brînză dus.
70 Într-însa, dinainte de-a pătrunde,
văzui mulțime, și jelea aceea,
și da-n frînă frunțile-a-și ascunde.
73 Adhaesit pavimento anima mea,
îi auzeam cum se căinau din greu,
de-abia puteai să prinzi din grai ideea.
76 „O, voi ce-aici, aleși de Dumnezeu,
în chin dreptate și nădejdi v-alină,
pe unde-s scări, să trecem el și eu?”
79 „De voi veniți cruțați de-a zace-n tină
și căutați mai lesnea-n sus cărare,
spre-afară dreapta voastră să se țină”.
82 Așa rugă Poetul și atare
ni s-a răspuns, iar după vorbă eu
zării și ce nu sta la arătare;
85 și ochi în ochi privind pe domnul meu,
el mă-nvoi, cu-n semn de bucurie,
la ce privirea îmi înțieardin greu.
88 Deci slobozii să-mi fac pe voie mie,
spre cel care-și vădise prin cuvinte
făptura m-aplecăi cu rîvnă vie,
91 zicînd: „O, duh al cărui plîns fierbînte
spre Dumnezeu e cuvenită cale,
ia și la mine, peste griji, aminte.
94 Zi-mi cine-ai fost și de ce tei tale
i-e dat să stea cu dosu-n sus, de ții,
de unde vin, să cînt de-a voastră jale.

97 Și-acela: „De ce stăm așa aci
afla-vei, însă mai întîi e bine
că ego fui successor Petri-a ști.
100 Devalen-ntre Siestri se aține
și Chiaveri un rîu frumos, pe care
blazon și-l luă cei de-un neam cu mine.
103 Mai mult de-o lună mîntia cea mare
văzui ce grea e cui n-o lasă-n tină,
de pare fulg orice-altă-nsărcinare.
106 Tîrziu venii, vai mie, la lumină!
Și cum fusei păstor la Roma pus,
aflai că viața-i de minciună plină.
109 Văzui că-n pace nici acolo nu-s,
și-n viața-aceea loc mai nalt cum nu-i,
de cea de-aici mă prinse-un dor nespus.
112 Cum pînă-atunci mișelnic duh avui
și rupt de Domnul, și de tot zgîrcit,
aicea, iată, dat pedepsei fui.
115 Zgîrcenia-aici se vede ce-a rodit
din cum căitui duh se curățește,
și chin în munte nu e mai cumplit.
118 Iar ochii noștri, năvăliți lumește,
cum nu cătară-n sus, dreptatea-aci
cu fața la pămînt ne pironeste.
121 Și cum zgîrcenia-n lume ne lipsi
de marea rîvnă-a facerii de bine,
dreptatea-aici de mîini ne ținui
124 și de picioare, și ca-n chingi ne ține;
cît dreptului stăpin i-o fi socoata,
atît zăcea-vom răstigniți pe cline”.
127 Stam în genunchi, de alte vorbe gata;
ci el, ghicind doar din auz că eu
îmi aplecasam în vorbire spata,
130 „De ce”, grăi, „te pleci așa din greu?”
Răspuns-am: „Nalta voastră demnitate
s-arăt mă face tot respectul meu”.
133 „Genunchiile-ndreaptă-ți și te scoală, frate!”
îmi zise. „Nu greși: noi împreună
slujim puterii mai presus de toate.
136 De-ai priceput cîndva ce vrea să spună
prin Neque nubent sfîntul cărții grai,
tu bine știi că vorba mea e bună.
139 Ci-acum te du: mai mult nu vreau să stai,
că-mi tulburi plînsul ce ziseși anume
că-i calea cuvenită către rai.
142 Am o nepoată, Alagia pe nume,
din fire bună, dacă neamul meu
prin pilda lui, n-o va smîlîti; pe lume
144 pe-aceasta numai o mai am și eu.

PAMEIL

Ș
E
I
C
A
R
U

ÎN SFÂRȘIT, UN LOC DE ODIHNĂ: PALMA DE MALLORCA

(urmare din numărul trecut)

Aflându-se pentru carte la Paris, Șeicaru îi întâlnise pe Alexandru Cristescu și Nicolae Ștefănescu-Govora, doi foști ofițeri români. Cristescu era mare mutilat de război. Luase parte la campania din Răsărit și pe câmpiile imense ale Nogailor își pierduse brațul drept. Când i-a întâlnit, Pamfil Șeicaru i-a prelucrat în așa fel ca ei să fie atrași de partea lui. Cei doi fuseseră de acord și scosese în septembrie 1949 revista *Chemarea*, la care, mai târziu, va colabora și Șeicaru. Își semna un singur articolul, iar celelalte, scrise tot de el, le semnau Cristescu și Ștefănescu-Govora. *Chemarea* devenise pentru exilul român o gazetă foarte căutată, ba ajungea chiar și în țară, unde era multiplicată și împărțită clandestin. Într-o oarecare măsură, Cristescu și Ștefănescu-Govora îndeplinseseră marea lui vis: *Curentul* în exil. Dar până când? Pentru *marii rezistențialiști* din Occident era o lovitură dureroasă și nu știau cum s-o combată. Așa-ziii lui prieteni căutau motive cu lămurirea și nu-i interesa că Șeicaru locuia la Palma de Mallorca, la distanță destul de mare de Paris. Ei îl acuzau că "fifuica" era inspirația lui, cu alte cuvinte un fel de copie a *Curentului*. Totul se întâmpla prin 1949 și trecuseră abia 5 ani de când armata roșie ocupase România.

E adevărat că în *Chemarea* apăreau articole incitante și semnate de cei doi. Dar în momentul când se citea că *poporul român a fost trădat, iar capitularea a fost o crimă*, se știa numaidecât cine era autorul, ca și fraza următoare, care nu lăsa nici un fel de dubiu: *Poporul român a fost mistificat că există un acord de armistițiu, atunci când se opera o capitulare fără condiții*. ... Erau adevăruri pe care personalitățile politice din exil nu voiau să le știe, așa cum nu voiau să știe nici de nenorocirea țării. Ei nu erau interesați, dar adevărul publicat în *Chemarea* nu putea fi negat. Revista a durat până în vara anului 1952 și, la dorința mai multor foști politicieni români, a fost interzisă. Suprimarea revistei a fost cerută în numele fostului rege, dar cel care se afla în fruntea lor și cerea înlăturarea gazetei se numea Vișoianu. Ministerul de Interne francez a acceptat plângerea.

AȘA CUMA FOST

Un erou al întregirii naționale și cel mai mare jurnalist român al secolului XX (19)

Românii din exil, aflând de suprimarea revistei, se arătaseră consternați, așa că nu-mi rămâne decât să pun pe hârtie ce se gândea pe atunci de către românul din străinătate. Reproduc acum ce spunea Seceleanu (alt ziarist român aflat în Apus) despre interdicerea revistei: *Gazeta servea de tribună unuia dintre gazetarilor cei mai extraordinari pe care i-a cunoscut presa noastră. Pasionat, fanatic, uneori nedrept, alături cenzurabil, care a fost și este cu temperamentul lui vijelios, cu memoria lui monstruoasă, cu cultura lui istorică și politică fără pereche, o voce a cărei înăbușire o deplângem profund. În locul Chemării, la Madrid apărua revista Analele politice, scrisă complet de Șeicaru. În discuțiile noastre obișnuite de seara, Bădia îmi spunea că încerca să-i protejeze de întrebări neplăcute pe cei doi de la Paris.*

Tot la Palma de Mallorca, la 9 martie 1950, Șeicaru luase legătură cu principele român Nicolae de Hohenzollern-Sigmaringen. Era sigur că cineva din familia regală putea salva monarhia. Mărturisise principelui că refugiu român avea nevoie de un reprezentant, dar nu fostul rege Mihai I. Iată ce îi scria Șeicaru la timpul acela: *Nu este un semn, Alteță Regală, că există încă, în rândurile acestei emigrații necăjite, dezorientate, învârbite, trivializate, încă mulți care păstrează chemarea Patriei? Toți repetă aceeași întrebare: în jurul cărui om să ne grupăm? Fără ezitare am numit numele Alteței Voastre. Încerca să-l convingă că era nevoie de un birou de propagandă, care n-ar fi costat atât de mult, dacă cheltuielile se reduceau numai la tipărirea cărților și broșurilor de propagandă, plus costul expedierii. Mulți refugiați ar fi lucrat gratis la biroul de propagandă abia înființat, iar el însuși se oferea să lucreze fără salariu. Este necesară o voință normativă de ideal, este necesar să se înlocuiască farsa rezistențialistă printr-o acțiune efectivă, capabilă să determine pe plan național procesul de formare al unui principiu spiritual creator. România a fost în război cu Rusia Sovietică; nu guvernul marelui lui Antonescu, sau o minoritate fascisto-nazistă, ci națiunea întreagă a tresărit sub impulsul reflexelor ei vitale, națiunea întreagă a executat reacțiunea instinctului ei istoric, apărându-se împotriva acelei permanente amenințări ce stă proiectată asupra existenței ei ca națiune... Cu ce e vinovat poporul român? Care e marea lui crimă pe care trebuie s-o ispășească? ... Alteța Voastră Regală e chemată să apere patrimoniul spiritual al Regelui Ferdinand...*

O încercare disperată, fără să gândească prea mult la apucăturile fostului principe Nicolae. Lupta dusă de el pentru influențarea principelui Nicolae a rămas, de altfel, fără urmări. Uitase de apartenența principelui Nicolae de Hohenzollern-Sigmaringen la loja francmasonică *La Grande République*, care nu accepta entuziasmul... patriotic. Mă nedumerea numai faptul că apelase tocmai la prințul Nicolae, care, între 1931-1944, locuise în Veneția, într-un imens palat propriu, vis-à-vis Palatul Dogilor, pe cealaltă parte a canalului. Pe atunci, tot în Veneția, se găseau mai mulți tineri studenți români și prințul Nicolae ar fi putut să facă un gest generos față de ei, dar nu l-a făcut.

Șeicaru nu voia să admită că lupta cu morile de vânt. Căuta mereu să trezească în inima refugiatului român o dragoste pentru țara de unde fugise. Atașamentul lui față de poporul român nu-l lăsa să înțeleagă dușmăniile mârșave sau indiferența și spera că *marile personalități românești aflate în*

străinătate erau în stare să înțeleagă poporul lăsat în urmă, care nu trebuia uitat. Își imagina că momentul sosise ca ei să judece clar situația poporului român, căzut în mâna armatei sovietice. Apela la patriotismul lor, la dragostea pentru națiunea din care se trăgeau, dar ducea din nou o luptă o luptă zadarnică. Îngrijorările lui pentru poporul lăsat în urmă nu erau acceptate, cu toate că el nu gândea la satisfacții morale, sau ca persoana lui să ajungă "sus". Românul refugiat nu voia să înțeleagă realitatea și nici să-și pună la dispoziție posibilitățile materiale. Anul 1848 aparținea istoriei; pe atunci se luptase pentru recunoașterea națiunii, dar istoria nu cunoaște întoarceri. Patriotismul nu mai avea valoarea din 1848. În jurul lui se făcuse *conspirația tăcerii*, pe care el însă nu o înțelegea, iar acțiunea celor care voiau să-l treacă în uitare îl dureau foarte mult.

Cu mult înaintea, la 14 octombrie 1948, trimisese un memoriu generalului Nicolae Rădescu, care se afla în America, la New York, în care îi arăta îngrijorările sale. După intrarea trupelor sovietice în România, generalul Rădescu fusese ultimul președinte democrat al Consiliului de Miniștri. Însă Șeicaru, n-avea idee de condițiile de la New York și în ce situație se afla generalul. Era convins că acesta se găsea într-o situație înfloritoare, că avea bani și că putea să-l ajute. Prezența generalului în țara tuturor posibilităților îl făcea să creadă că și el, era unul din șleahla rezistențialiștilor. Cu asta, Șeicaru dovedea că nu știa nimic despre existența generalului la New York. La memoriul lui, Șeicaru primise răspuns, dar nu înțelesese cele scrise. Începu să-l critice și să creadă bazaconii care i se șopteau la urechi de către "binevoitori".

Din nefericire, generalul era, pe terenul politic, novice și naiv. Nu știa cum să înfrunte jocurile camarilei. Dacă Malaxa nu l-ar fi susținut, ar fi avut aceeași situație ca și Șeicaru. Apoi, Șeicaru mai era convins că guvernul de la Washington își dăduse seama de adevăratul caracter al conducerii sovietice, dar ca întodeauna, promise la o luptă fără răsunet. Nu era în stare să înțeleagă că America nu voia război. Cu articolele lui scrise fără întrerupere, încerca să avertizeze omenirea de pericolul sovietic, dar totul cădea pe un teren neroditor. Nimeni nu lua în serios realitatea scrisă de el pe hârtie.

A mai încercat și în alte părți, cum ar fi cazul lui Ion Rațiu, nepotul lui V.V. Tilea, fost diplomat român la Londra. Făcea apel la trecut, menționându-l pe unul dintre înaintașii lui, Ioan Rațiu, cel care înainte de Războiul Întregirii naționale elaborase *Memorandumul* adresat curții imperiale din Viena. Știindu-l orgolios, îl tămbăia în toată regula și căuta să-l câștige pentru ideile sale. Legătura cu Ion Rațiu fusese făcută prin epigramistul Ion Murgu de la Londra, care în 1963 discutase cu Rațiu editarea romanului *Vulpea roșcată*, opera lui Șeicaru. Rațiu avea bani, Șeicaru nu. Spera veșnic într-un miracol, se atârna de un fir de pai ca să nu se înecă. În scrisoare îi zugrăvise situația financiară în care se afla și în caz că era de acord, Șeicaru îl lăsa să semneze toate articolele puse de el pe hârtie, sperând că în felul acesta Rațiu își va face reclamă de mare om politic. Printre altele, îi propunea: *Să căutam împreună mijloacele proprii pentru înființarea unui centru de propagandă, începând cu realizarea unei baze: tipografie. Era exact ziua de 1 ianuarie 1964 când pusese pe hârtie cele adresate lui Rațiu. Căutând să se facă cât mai bine înțeles, specifica: În caz că am avea o tipografie, am putea publica fără nici o sforțare materială un ziar săptămânal și ar servi de aliare a tuturor forțelor valabile din exil, ca să putem opune regimului de la București superioritatea unei gândiri politice naționale...*

Pentru Ion Rațiu ar fi fost ușor să se încarce cu propunerea lui Șeicaru, dar n-a făcut-o. Nu era interesat într-o afacere idealistă. Se afla în Anglia și, sub aspect politic, propunerea lui Șeicaru nu-i aducea profitul pe care îl visa. Șeicaru nu mai era directorul cotidianului *Curentul* din București, unde toți îi știau de frică, ci se afla în exil, singur și scăpat. Îl cunoșteam personal destul de bine și n-am uitat încercările lui de a mă ademini să fac parte din mișcarea organizată de el. Aici la München, ne-am văzut destul de des. Scrisoarea pe care mi-a scris-o din Londra o posed încă.

(Va urma)

René Al. DE FLERS
(München)

La închiderea numărului ne-a parvenit trista veste că dr. Șerban Milcoveanu s-a stins, în vârstă de 98 de ani. Necrologul va apărea în numărul viitor. Dumnezeu să-l odihnească! (P. C.)

www.punctecardinale.ro
e-mail: ligia.banea@yahoo.com

PUNCTE CARDINALE S. R. L.

cont: B. R. D. Sibiu RO48RDE330SV02146903300

ISSN: 1223-3145

Gabriel CONSTANTINESCU (director), Răzvan CODRESCU (redactor șef),

Demostene ANDRONESCU (redactor șef-adjunct),

Ligia BANEĂ (secretar de redacție), Marcel PETRIȘOR (redactor)

Adresa Redacției: 550399 SIBIU – Calea Dumbăvii 109, tel./fax 0269/422536

Tehnoredactare computerizată
PUNCTE CARDINALE

Tipar: NOBLESSE S.R.L.